# SKLEP KOMISIJE (EU) 2019/2120

## z dne 24. junija 2019

## o državni pomoči SA.33078 (2015/C) (ex 2015/NN), ki jo je Belgija izvedla za JCDecaux Belgium Publicité

*(notificirano pod dokumentarno številko C(2019) 4466)*

**(Besedilo v francoskem in nizozemskem jeziku je edino verodostojno)**

**(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) PDEU,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ([1]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

## 1. POSTOPEK

(1) Komisija je z dopisom z dne 19. aprila 2011, evidentiranim 26. aprila 2011, prejela pritožbo družbe Clear Channel Belgium (v nadaljnjem besedilu: CCB) zoper državo Belgijo zaradi domnevno nezakonite in z notranjim trgom nezdružljive pomoči, dodeljene konkurenčni družbi JCDecaux Street Furniture Belgium (v nadaljnjem besedilu: JCD), nekdanji JCDecaux Belgium Publicité SA.

(2) Komisija je 29. maja 2013 prejela še drugo pritožbo v zvezi z domnevno dodelitvijo nezakonite in nezdružljive pomoči družbi JCD. Pritožnik (v nadaljnjem besedilu: drugi pritožnik) je želel, da njegova identiteta ostane zaupna.

(3) Komisija je z dopisom z dne 24. marca 2015 Belgijo obvestila o svoji odločitvi, da v zvezi s tema domnevnima ukrepoma pomoči začne postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU).

(4) Sklep Komisije o začetku postopka (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka) je bil v *Uradnem listu Evropske unije* objavljen 19. junija 2015 ([2]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe v zvezi z zadevnima domnevnima ukrepoma pomoči.

(5) Belgija je svoje pripombe predložila 21. julija 2015. Komisija je pisne pripombe družbe CCB prejela 16. julija 2015, pisne pripombe drugega pritožnika, ki želi, da njegova identiteta ostane zaupna, in družbe JCD pa 17. julija 2015. Komisija je pripombe zainteresiranih strani k sklepu o začetku postopka z dopisoma z dne 24. julija in 13. avgusta 2015 poslala Belgiji. Stališča Belgije glede teh pripomb je prejela z dopisom z dne 2. oktobra 2015.

(6) Potekale so tudi dodatne razprave in izmenjave z belgijskimi organi ter družbama JCD in CCB. Komisija je v zvezi s tem 15. aprila 2016 Belgiji in zainteresiranim stranem poslala zahtevo za informacije. Belgija je na zahtevo za informacije odgovorila 20. junija 2016, nadaljnje pripombe pa je poslala 26. januarja 2017, 20. februarja 2017, 20. marca 2017 in 23. januarja 2019.

(7) Družba CCB je nadaljnje pripombe poslala 1. decembra 2015, 23. maja 2016, 20. septembra 2016 in 24. marca 2017. Družba JCD je nadaljnje pripombe poslala 12. oktobra 2015, 29. marca 2016, 15. julija 2016 in 16. maja 2017.

([1]) UL C 203, 19.6.2015, str. 12.
([2]) Prav tam.

(8) Pripombe, ki jih je družba CCB 16. julija 2015 predložila glede sklepa Komisije o začetku postopka, so vsebovale dodatno pritožbo zoper družbo JCD.

## 2. OPIS PRITOŽB

### 2.1 Pritožnica, družba CCB, in domnevna prejemnica pomoči, družba JCD

(9) Družbi CCB in JCD sta v Belgiji vodilni podjetji v sektorju oglaševanja na prostem. Obe družbi sta del mednarodnih skupin, ki delujeta v sektorju oglaševanja na prostem v manjšem in večjem obsegu.

(10) CCB je hčerinska družba mednarodne skupine CC Media Holding, ki ima v lasti mednarodno podjetje Clear Channel Communication Inc., katerega sedež je v Združenih državah Amerike in ki je prisotno v 28 evropskih, azijsko-pacifiških in latinskoameriških državah. V Belgiji družba CCB trži na tisoče oglasnih panojev majhnih in velikih formatov; izvaja tudi dejavnosti dobave in upravljanja cestne opreme in sistemov souporabe koles.

(11) JCD je belgijska hčerinska družba družbe francoskega prava JCDecaux SA, globalnega akterja v sektorju oglaševanja na prostem, dobave, postavitve in vzdrževanja cestne opreme ter dobave in upravljanja sistemov souporabe koles.

(12) Pritožba, ki jo je vložila družba CCB in na katero se nanaša ta sklep ([3]), zadeva oba dela, opisana v nadaljevanju. Pritožba, ki jo je vložil drugi pritožnik, se nanaša samo na drugi del.

### 2.2 Del v zvezi z oglasnimi panoji iz pogodbe iz leta 1984

#### 2.2.1 *Ozadje*

(13) Mesto Bruselj ([4]) in družba JCD sta sklenila pogodbi o postavitvi oglasnih panojev v Bruslju, pri čemer je bila prva sklenjena leta 1984 in druga leta 1999. Obe pogodbi se nanašata na postavitev cestne opreme, odplačano z oglasnimi panoji velikosti približno 2 $m^2$, ki so nosilci za oglase (z eno do dvema oglasnima površinama ali celo šestimi pri panojih, opremljenih z vrtljivim sistemom na vsaki strani). Posebnost oglaševanja v majhnem obsegu v Belgiji je ta, da so panoji majhnega formata običajno vgrajeni v cestno opremo.

(14) Pogodbi, ki sta predmet pritožbe, imata različne značilnosti, opisane v nadaljevanju.

(15) Pogodba z dne 16. julija 1984 (v nadaljevanju: pogodba iz leta 1984), sklenjena za 15 let, je določala, da bo družba JCD postavila in imela možnost upravljati oglasne table na avtobusnih postajališčih in cestno opremo, imenovano „mupi“ (ta ima dve oglasni površini, pri čemer eno lahko uporablja mesto Bruselj, na drugo pa lahko namesti oglase družba JCD), pod naslednjimi pogoji:

(i) pogodba ni določala nobenega plačila družbe JCD mestu Bruselj iz naslova najemnin, pravic za zasedbo ali pristojbin za panoje, ki so pripadali družbi JCD, je pa morala družba JCD mestu Bruselj zagotoviti določeno število ugodnosti v naravi: brezplačno dajanje na voljo košev za odpadni papir, javnih sanitarij in elektronskih časopisov, uresničitev splošnega načrta, turističnega in hotelirskega načrta ter načrta pešpoti mesta Bruselj;

(ii) vsak pano je bilo dovoljeno upravljati 15 let, postavljen pa je bil lahko ves čas trajanja pogodbe iz leta 1984, ki je bila prav tako sklenjena za 15 let (1984–1999). Posledično je bilo mogoče leta 1999, ob izteku pogodbe iz leta 1984, veliko oglasnih panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, upravljati še do izteka 15-letnega obdobja njihovega upravljanja.

([3]) Ta sklep se ne nanaša na dodatno pritožbo družbe CCB, omenjeno v uvodni izjavi 8, v zvezi s panoji iz pogodbe iz leta 1999, ki ni bila del formalnega postopka preiskave (glej tudi uvodno izjavo 69).

([4]) Mesto Bruselj je uradno ime občine v središču regije Bruselj-glavno mesto. Mesto Bruselj obdaja 18 občin, ki ležijo tesno skupaj, tako da tvorijo eno samo veliko upravno celoto, ki sestavlja regijo Bruselj-glavno mesto. Regija Bruselj-glavno mesto ima svojo vlado in parlament. Gre za urbano celoto s približno 1 200 000 prebivalci, katere deli sestavljajo enotno okrožje, splošno imenovano Bruselj.

(16) Pogodba z dne 14. oktobra 1999 (v nadaljnjem besedilu: pogodba iz leta 1999) je nadomestila pogodbo iz leta 1984 na podlagi javnega razpisa mesta Bruselj za nakup in postavitev ter vzdrževanje in upravljanje informacijske cestne opreme, postajališč za potnike in oglasnih nosilcev, ki se delno lahko uporabijo za oglaševalske namene, ta razpis pa je bil dodeljen družbi JCD.

(17) Čeprav se je pogodba iz leta 1999 (sklenjena za 15 let) nanašala na podobno opremo kot pogodba iz leta 1984, je določala, da:

(i) bo nova cestna oprema, povezana s to pogodbo, last mesta Bruselj ([5]) in da bo družba JCD za njeno uporabo v oglaševalske namene plačevala mesečno najemnino;

(ii) bo morala vso staro opremo, nameščeno na podlagi prejšnjih razpisov med mestom Bruselj in družbo JCD, odstraniti družba JCD. Da bi se upoštevalo stanje opreme, zajete s pogodbo iz leta 1984, katere 15-letno obdobje upravljanja se še ni izteklo, so bili v časovnem načrtu, priloženem pogodbi iz leta 1999 (v nadaljnjem besedilu: Priloga 10), določeni datumi, na katere je bilo treba te različne panoje umakniti (med letoma 1999 in 2010). V Prilogi 10 je bilo popisanih 282 avtobusnih postajališč in 198 oglasnih panojev, za katere se je še naprej uporabljala ureditev na podlagi pogodbe iz leta 1984, pri čemer sta bila navedena njihovo mesto postavitve in datum odstranitve.

2.2.2 *Predmet pritožbe*

(18) Družba CCB meni, da je družba JCD prejela nezdružljivo državno pomoč, ker je nekatere panoje iz pogodbe iz leta 1984 upravljala tudi po datumu odstranitve, predvidenem v pogodbi iz leta 1999, ne da bi mestu Bruselj plačevala najemnino ali davek.

## 2.3 **Storitev Villo!**

2.3.1 *Ozadje*

(19) Da bi regija Bruselj-glavno mesto na svoje ozemlje vključila ponudbo mehke mobilnosti, se je odločila uvesti avtomatiziran sistem izposoje koles s souporabo na javnih površinah.

(20) V ta namen je 15. marca 2008 objavila javni razpis, na katerem je bila 13. novembra 2008 izbrana družba JCD. Regija Bruselj-glavno mesto je z družbo JCD 5. decembra 2008 sklenila pogodbo o koncesiji za javno storitev upravljanja avtomatiziranega sistema izposoje koles Villo na ozemlju regije Bruselj-glavno mesto (v nadaljnjem besedilu: pogodba Villo) v skupnem trajanju 15 let (pogodba je bila leta 2011 zaradi zamud pri izvajanju podaljšana za dve leti). Ta pogodba je določala:

(i) vzpostavitev in upravljanje avtomatiziranega sistema izposoje koles (z 2 500 koles na 200 postajališčih v prvi fazi, ki se je začela 16. novembra 2009, naj bi se v drugi fazi od leta 2011 prešlo na 5 000 koles), in sicer v skupnem trajanju 15 let (do leta 2026);

(ii) upravljanje in uporabo oglasnih panojev za financiranje sistema izposoje koles poleg financiranja iz plačil uporabnikov. V okviru tega družba JCD upravlja oglasne panoje, vgrajene na postajališčih za izposojo koles, pa tudi samostoječe panoje, ločene od teh postajališč (to zadeva predvsem oglasne prostore v velikosti 2 $m^2$, pa tudi v velikosti 8 $m^2$).

(21) Ocenjeni skupni promet med celotnim trajanjem koncesije znaša približno [100–150] milijonov EUR. Približno [30–40] % prihodkov izvira od uporabnikov, preostanek pa od oglaševanja.

(22) Poleg tega je regija v okviru pogajanj za sklenitev pogodbe za storitev Villo družbi JCD dodelila nekatere finančne ukrepe, ki v javnem razpisu niso bili navedeni ([6]):

(i) oprostitev plačila pristojbine za zasedbo javnih površin regije Bruselj-glavno mesto z oglasnimi panoji v velikosti 8 $m^2$; najvišji znesek te oprostitve je omejen na [50 000–150 000] EUR na leto ([7]);

([5]) Ob plačilu pavšalne neto cene za vsak dobavljeni, popolnoma opremljeni, postavljeni in delujoči izdelek.

([6]) Ti elementi so bili povzeti v aneksu k pogodbi za storitev Villo, sklenjenem 9. junija 2011.

([7]) Letna pristojbina znaša […] EUR na pano. Najvišji znesek pristojbine, ki bi jo morala družba JCD plačevati brez oprostitve, znaša za […] panojev velikosti 8 $m^2$ * […] EUR na pano, tj. [50 000–150 000] EUR.

(ii) klavzulo nepredvidljivosti v zvezi z regionalnimi davki (nevtralizacija sprememb regionalnih davkov): načeloma velja, da je družba JCD v primeru zvišanja regionalnih davkov upravičena do povračila za to zvišanje; vendar se ta klavzula ni nikoli izvajala;

(iii) klavzula o prilagoditvi cen (nevtralizacija zvišanja občinskih davkov): načeloma velja, da družba JCD prejme povračilo v primeru zvišanja občinskih davkov nad 75 EUR/m²; belgijski organi so prvotno menili, da bi lahko povračilo, predvideno s to klavzulo, znašalo največ [250 000–350 000] EUR na leto ([8]).

2.3.2 *Predmet pritožbe*

(23) Družba CCB in drugi pritožnik menita, da je družba JCD prejela državno pomoč prek financiranja koncesije za storitev Villo.

(24) Po mnenju pritožnikov vsi ukrepi financiranja (upravljanje oglasnih panojev in dodatni ukrepi za družbo JCD) pomenijo državno pomoč.

(25) Poleg tega naj te državne pomoči ne bi bilo mogoče šteti za združljivo z notranjim trgom na podlagi pravil Unije na področju nadomestil za javne storitve, zlasti Sklepa Komisije 2012/21/EU ([9]) (v nadaljnjem besedilu: sklep SSGP iz leta 2012), ker naj bi družba JCD prejela znatno prekomerno nadomestilo (zlasti ker naj bi bilo družbi JCD dodeljeno preveliko število oglasnih panojev).

## 3. ANALIZA DELA V ZVEZI Z OGLASNIMI PANOJI IZ POGODBE IZ LETA 1984

### 3.1 Razlogi za začetek postopka

(26) Komisija je ocenila, da so bila v zvezi z nekaterimi oglasnimi panoji, ki jih je družba JCD upravljala na ozemlju mesta Bruselj ter so bili zajeti s pogodbo iz leta 1984 in ohranjeni tudi po predvidenih datumih odstranitve (kot je navedeno v Prilogi 10 k pogodbi iz leta 1999), izpolnjena kumulativna merila, ki se nanašajo na državno pomoč, in da je ta ukrep posledično pomenil državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

(27) Ker se nobeden od potrebnih pogojev za razglasitev pomoči za združljivo ni zdel *a priori* izpolnjen, se je Komisija odločila začeti postopek iz člena 108(2) PDEU.

### 3.2 Pripombe zainteresiranih strani k sklepu o začetku postopka

(28) Komisija je prejela pripombe družb CCB in JCD, povzete v nadaljevanju.

3.2.1 *Pripombe družbe CCB*

(29) Družba CCB v odgovor na sklep o začetku postopka navaja, da se strinja z analizo Komisije, da to, da je družba JCD upravljala več oglasnih panojev, postavljenih na podlagi pogodbe iz leta 1984 na območju mesta Bruselj in ohranjenih tudi po predvidenih datumih odstranitve, brez plačevanja najemnine in davka, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU in je nezdružljivo z notranjim trgom.

(30) Družba CCB navaja tudi, da se strinja s stališčem Komisije, da obstajajo resni dvomi glede dejanskosti in upoštevnosti mehanizma nadomestila, s katerim belgijski organi utemeljujejo ohranitev spornih panojev tudi po predvidenih datumih odstranitve. Po mnenju družbe CCB belgijski organi niso zagotovili dokazov, ki bi potrjevali, da je bil ta mehanizem nadomestila formalno vzpostavljen pred nezakonito ohranitvijo spornih panojev.

([8]) Glej uvodno izjavo 82 sklepa o začetku postopka.

([9]) Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 7, 11.1.2012, str. 3).

(31) Družba CCB vztraja, da prednost, ki naj bi jo družba JCD dobila zaradi upravljanja panojev iz leta 1984 tudi po predvidenih datumih njihove odstranitve, presega 2 150 000 EUR, brez obresti. Družba CCB se opira na zapisnika izvršitelja, ki sta bila na njeno zahtevo sestavljena 3. decembra 2007 in 21. decembra 2009 in ki vsebujeta pregled stanja opreme, nameščene v okviru pogodbe iz leta 1984, ki je bila na ta datuma še vedno postavljena. Družba CCB še navaja, da to, da se na ta zapisnika sodnega izvršitelja, sestavljena na njeno zahtevo (glej oddelek 3.3.2)), sklicujejo sami belgijski organi, kaže, da ni bilo natančnega nadzora nad panoji, ohranjenimi tudi po prvotno predvidenih datumih, in da je treba pri izračunu prednosti, dodeljene družbi JCD, upoštevati 86 panojev, to je 119 oglasnih površin, ker belgijski organi niso predložili nasprotnih dokazov.

(32) Nazadnje, družba CCB podpira analizo Komisije, v skladu s katero bi bilo treba od leta 2002 plačevati davke za oglasne panoje ne glede na prvotno pogodbo. Predčasna odstranitev panoja, zajetega s pogodbo iz leta 1984, naj posledično družbi JCD ne bi preprečila prihrankov pri davkih, saj naj bi bilo treba te davke za te panoje, če bi se ohranili, plačati v vsakem primeru, tako da je v zvezi s temi davki trditev o nadomestitvi med predčasno in prepozno odstranjenimi panoji brezpredmetna. Družba CCB ponavlja tudi trditev, da so te oprostitve davkov v korist družbe JCD povzročile večja izkrivljanja konkurence na belgijskem trgu oglaševanja na prostem in neugoden konkurenčni položaj, saj so morali konkurenti družbe JCD, med njimi družba CCB, za panoje, ki jih upravljajo na ozemlju mesta Bruselj, plačevati davke na oglaševanje.

(33) Družba CCB navaja, da je pritožbeno sodišče v Bruslju v sodbi z dne 29. aprila 2016 odločilo, da družba JCD ni upoštevala datumov odstranitve, predvidenih v Prilogi 10 k razpisni specifikaciji za naročilo iz leta 1999, in da je brez pravne podlage več let upravljala številne oglasne panoje na javnih površinah mesta Bruselj ([10]). Družba CCB tudi navaja, da je Sodišče zavrnilo trditev o nadomestitvi med predčasno in prepozno odstranjenimi panoji, ki jo zagovarja družba JCD.

(34) Družba CCB meni, da lahko prihodki iz oglaševanja na podlagi komercialnega upravljanja oglasnih panojev, ohranjenih po datumu odstranitve, predvidenem v Prilogi 10, pomenijo tudi državna sredstva, saj bi lahko država sama upravljala te panoje.

(35) Družba CCB je v pripombah, ki jih je 16. julija 2015 predložila k sklepu Komisije o začetku postopka, dodala pritožbo zoper družbo JCD v zvezi z davki, ki jih družba JCB ni plačevala državi Belgiji za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999.

3.2.2 *Pripombe družbe JCD*

(36) Družba JCD v pripombah k sklepu o začetku postopka z dne 17. julija 2015 opozarja, da mora javni organ (v tem primeru mesto Bruselj) ohranjati ekonomsko ravnovesje pogodb, katerih stranka je. Po navedbah družbe JCD pa je mesto Bruselj, da bi nadomestilo izgube prihodkov iz oglaševanja zaradi predčasne odstranitve zadevnih panojev in zagotovilo ekonomsko ravnovesje pogodbe iz leta 1984, logično dovolilo ohranitev in upravljanje enakega števila drugih panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po predvidenem datumu njihove odstranitve. Družba JCD v zvezi s tem trdi, da je resničnost nadomestitve nesporna in da jo potrjujejo različni dokazi, med njimi številna predložena stališča in dokumenti mesta Bruselj v okviru predhodne preiskave.

(37) Po navedbah družbe JCD upravljanje zadevnih oglasnih panojev nikoli ni bilo urejeno s pogodbo iz leta 1999, ohranitev nekatere cestne opreme pa naj bi spadala v okvir izvajanja pogodbe iz leta 1984, ne da bi šlo za kakršen koli prenos javnih sredstev. Ohranitev zadevne opreme je nevtralna v smislu državnih sredstev, saj pomeni plačilo za predčasno odstranitev druge opreme, urejene z isto pogodbo.

(38) Po mnenju družbe JCD iz samega načela nadomestila izhaja, da je morala za upravljanje opreme, ohranjene tudi po njenem izteku, za oglaševalske namene veljati enaka ureditev, kot se uporablja za predčasno umaknjene panoje, torej pogodba iz leta 1984.

([10]) Sodba pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 29. aprila 2016 (deveti senat) v okviru zadeve 2011/AR/140. Pritožbeno sodišče v Bruslju je zavrnilo trditev o zamenjavi opreme in pojasnilo, da zamenjava ni bila niti predvidena ali dovoljena s pogodbama iz leta 1984 in leta 1999 niti je ni mesto odobrilo po sklenitvi pogodbe iz leta 1999.

(39) Družba JCD zato izpodbija trditev, da je uživala selektivno prednost zaradi prenosa javnih sredstev v okviru pogodb, zakonito sklenjenih z mestom Bruselj. Družba JCD meni, da ni prihranila nobenih najemnin in davkov, ki bi jih morala plačevati na podlagi pogodbe iz leta 1999, in da so te storitve zajete z nalogo zagotavljanja javne storitve.

(40) Natančneje, po mnenju družbe JCD je oprostitev plačila najemnin posledica mehanizma nadomestila, urejenega s pogodbo iz leta 1984.

(41) Kar zadeva oprostitev plačila davkov, naj bi bilo stališče mesta Bruselj, da se davki ne obračunajo izključno za pogodbe v zvezi s cestno opremo – v nasprotju z oglasnimi panoji –, popolnoma skladno z ohranitvijo ekonomskega ravnovesja navedenih pogodb, saj se davek ni plačeval niti za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1984, niti za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, in to kljub temu, da je mesto Bruselj leta 2002 sprejelo uredbo o davku.

(42) Po navedbah družbe JCD je namreč mesto Bruselj prvo uredbo o davku na področju začasnega oglaševanja v javnih prostorih in na javnih površinah sprejelo šele za davčno leto 2002 (uredba o davku z dne 17. oktobra 2001), medtem ko se je pogodba iz leta 1984 iztekla v letu 1999. Posledično naj se ta davek ne bi uporabljal za oglaševanje na panojih, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi če se je to oglaševanje podaljšalo v davčno leto 2002 in naslednja. Po mnenju družbe JCD neobdavčitev teh panojev ne more pomeniti selektivne prednosti v korist pogodbene stranke, saj odraža splošno načelo, na podlagi katerega družbi JCD ni bila dodeljena ugodnejša obravnava kot kateremu koli drugemu podjetju, ki bi se znašlo v primerljivem položaju, zato ne more biti podlaga za obstoj državne pomoči.

(43) Poleg tega bi bilo treba ob teoretični predpostavki, da bi se za to pogodbo začel uporabljati določen davek, spremeniti pogoje pogodbe iz leta 1984, kot je določala ta pogodba.

(44) Kar zadeva panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, družba JCD meni, da za njihovo upravljanje za oglaševalske namene prav tako ni bilo treba plačevati davka na oglaševanje. Uredba o davku na oglaševanje, ki jo je mesto Bruselj sprejelo leta 2002, naj se namreč ne bi uporabljala, saj družba JCD plačuje že mesečno najemnino za uporabo nosilcev za oglaševalske namene, kar je v skladu s pogodbo iz leta 1999 edina dajatev, ki bremeni upravljanje panojev za oglaševalske namene. Poleg tega so z navedeno uredbo o davku izrecno oproščeni oglasni panoji mesta Bruselj, torej tudi panoji, zajeti s pogodbo iz leta 1999.

(45) Družba JCD je v podporo tem trditvam Komisiji predložila sodbi z dne 4. novembra 2016, s katerima je prvostopenjsko frankofonsko sodišče v Bruslju ugotovilo, da družbi JCD ni treba plačevati občinskega davka na oglaševanje, kar zadeva oglasne panoje, ki so postavljeni na ozemlju mesta Bruselj in v njegovi lasti, v okviru izvajanja naročila, dodeljenega družbi JCD 14. oktobra 1999. V teh sodbah je bilo torej odrejeno vračilo zneskov, ki naj bi bili plačani za davčna leta od 2009 do 2012.

(46) Družba JCD trdi, da tudi če bi zgoraj navedeni mehanizem nadomestila povzročil morebitno neravnovesje v korist družbe JCD, to hipotetično neravnovesje ni moglo okrepiti konkurenčnega položaja družbe JCD glede na njene konkurente na zadevnih trgih, ker naj bi bilo neznatno.

(47) Po mnenju družbe JCD to hipotetično neravnovesje zlasti ne bi moglo otežiti prodora na te trge podjetjem s sedežem v drugih državah članicah. Poleg tega družba JCD opozarja, da je Komisija že ugotovila, da so imeli nekateri ukrepi učinke samo na lokalni ravni in tako niso vplivali na trgovino med državami članicami.

### 3.3 **Pripombe Belgije**

#### 3.3.1 *Pripombe Belgije k sklepu o začetku postopka*

(48) Belgijski organi priznavajo, da je družba JCD nekatere panoje, zajete s pogodbo iz leta 1984, upravljala tudi po datumu odstranitve, predvidenem v pogodbi iz leta 1999, kot je določen v Prilogi 10. Družba JCD za te oglasne panoje mestu Bruselj ni plačevala niti najemnine niti davka, nasprotno pa se je za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, že od začetka pogodbe plačevala najemnina, pri čemer so bili obračunani tudi davki, vendar šele od leta 2009 ([11]). Tako je bilo do avgusta 2011, ko so bili odstranjeni še zadnji panoji.

([11]) Mesto Bruselj je prvo uredbo o zasebni rabi javnih površin za komercialne namene sprejelo oktobra 2001, veljati pa je začela januarja 2002 (uredba o davku z dne 17. oktobra 2001, Davek na začasno oglaševanje v in na javnih prostorih), vendar naj bi belgijski organi zahtevali plačilo davkov na panoje iz leta 1999 šele od davčnega leta 2009.

(49) Belgijski organi ne zanikajo, da je ukrepe mogoče pripisati njim, natančneje mestu Bruselj. Dejansko celo pojasnjujejo, da so se strinjali z ohranitvijo panojev iz pogodbe iz leta 1984 tudi po datumu, predvidenem v Prilogi 10, da bi se ohranilo ravnovesje pogodbe z družbo JCD, ker so bili drugi panoji predčasno umaknjeni na zahtevo mesta Bruselj, da bi se postavile druge vrste panojev, ki se jim je dajala prednost zlasti iz estetskih razlogov, natančneje nova cestna oprema v slogu *art nouveau*.

(50) Belgijski organi menijo, da je ta predčasna odstranitev družbi JCD povzročila izgubo, saj naj bi se odrekla panojem, za katere se do datuma, ki je bil s Prilogo 10 predviden za njihovo odstranitev, ni zahtevala najemnina ali davek, ter da je bilo v zameno za to izgubo dopuščeno, da se drugi panoji ohranijo dlje, kot je bilo predvideno, in da se za te panoje ne zahteva najemnina ali davek.

(51) Belgijski organi priznavajo, da je družba JCD na splošno uživala gospodarsko prednost, vendar izključno zaradi neujemanja med številom predčasno odstranjenih panojev (pred njihovim predvidenim datumom odstranitve) in številom panojev, ohranjenih tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10. Člen 4.5 pogodbe, ki je bila leta 1984 sklenjena med mestom Bruselj in družbo JCD, je določal, da za oglasne nosilce in avtobusna postajališča velja oprostitev plačevanja najemnine, pravice do uporabe in pristojbine. Po navedbah belgijskih organov je treba pri analizi te oprostitve upoštevati dejstvo, da mesto Bruselj ob podpisu pogodbe ni sprejelo nobene uredbe, s katero bi obdavčilo oglasne nosilce.

(52) Po mnenju belgijskih organov se je družba JCD po eni strani s tem, ko se je strinjala s predčasnim umikom panojev, odrekla prihrankom pri najemninah in davkih, po drugi strani pa je zaradi ohranitve panojev tudi po predvidenih datumih odstranitve prihranila pri najemninah in davkih. Z izračunom razlike med prihranki, ki jih je družba JCD izgubila zaradi predčasnih odstranitev, in dodatnimi prihranki zaradi ohranitve panojev dlje, kot je bilo predvideno s Prilogo 10, naj bi družba JCD po navedbah belgijskih organov na splošno prejela zgolj finančno ugodnost, ki je med decembrom 1999 in 2011 znašala največ [100 000–150 000] EUR.

(53) V zvezi s tem so belgijski organi trdili, da bi lahko ukrep zlahka spadal na področje uporabe Uredbe Komisije (ES) št. 1998/2006 ([12]) (v nadaljnjem besedilu: uredba *de minimis* iz leta 2006). Ta uredba namreč določa, da se za nekatere manjše zneske pomoči (manj kot 200 000 EUR v obdobju treh davčnih let) šteje, da ne vplivajo na trgovino med državami članicami in da torej ne izpolnjujejo vseh meril iz člena 107(1) PDEU.

(54) Belgijski organi poleg tega navajajo pojasnila v zvezi z nekaterimi trditvami družbe CCB, ki so predmet sklepa o začetku postopka. Na prvem mestu, osnovna ocena za 86 panojev, ki jo je podala družba CCB, naj bi bila napačna, saj je v zapisniku izvršitelja družbe CCB (glej uvodno izjavo 31) navedenih 80 panojev. Poleg tega je družba CCB napačno opisala nekatere panoje kot avtobusna postajališča, čeprav gre za informacijske table za mesto. Na drugem mestu, kar zadeva oceno zneska najemnin, naj bi družba CCB napačno indeksirala najemnine, saj bi bilo treba po navedbah mesta Bruselj te indeksirati leto dni po sklenitvi pogodbe ([13]). Na tretjem mestu, pri oceni zneska davkov, ki jih dolguje družba JCD, kot jo je navedla družba CCB, naj bi bile storjene napake.

3.3.2 *Pripombe Belgije k pripombam zainteresiranih strani*

(55) Belgijski organi v pisnih pripombah z dne 2. oktobra 2015 pojasnjujejo, da to, da mesto Bruselj ni izterjalo davkov, ki ji je družba JCD dolgovala na podlagi pogodbe iz leta 1999, medtem ko so potekali sodni postopki, ni posledica ugodnosti, ki jo je dodelilo mesto Bruselj, temveč uporabe belgijskega zakona in sodb belgijskih sodišč, ki so občinski upravi preprečevali izvedbo zasega z izvršbo ali izterjavo davka za del davka, ki presega nesporno dolgovani znesek. Kadar se tožba, kot jo je vložila družba JCD, nanaša na celotni davek, zaseg z izvršbo ali izterjava nista mogoča. To ne pomeni, da je davčni zavezanec, ki vloži tožbo na sodišču, oproščen plačila davka, kot trdi

([12]) Uredba Komisije (ES) št. 1998/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči *de minimis* (UL L 379, 28.12.2006, str. 5), ki se je uporabljala ob dodelitvi pomoči.

([13]) Pogodba iz leta 1999 v členu 12 določa formulo za prilagajanje najemnin in podrobno določa, da se naročnik strinja s formulo za prilagajanje (indeksacija leto dni po sklenitvi pogodbe). V istem členu so navedeni osnovni podatki za izračun mesečne najemnine.

družba CCB. Poleg tega je treba davke, tudi če se izpodbijajo, z računovodskega vidika šteti med operativne stroške. Nobena državna pomoč torej ne more izhajati iz dejstva, da mesto Bruselj ni izterjalo davkov, obračunanih družbi JCD, ki so predmet sodnih postopkov.

(56) Belgijski organi so v pisnih pripombah z dne 20. junija 2016 v odgovor na vprašanja, ki so jih službe Komisije postavile v dopisu z dne 15. aprila 2016, potrdili, da je mesto Bruselj začelo obdavčevati oglasne panoje, postavljene v okviru izvajanja naročila, dodeljenega 14. oktobra 1999, šele z davčnim letom 2009. Vendar je mesto Bruselj že z uredbo o davku z dne 17. oktobra 2001 o začasnem oglaševanju v javnih prostorih in na javnih površinah uvedlo davek na začasne oglase v javnih prostorih in na javnih površinah ter predvidelo oprostitev plačila davkov izključno za lastne oglase ([14]). Belgijski organi navajajo, da so se uredbe o davku, ki se uporabljajo za oglasne panoje, začele prvič uporabljati šele 1. januarja 2002, tako da za leto 2001 ni bilo treba plačati nobenega davka, in trdijo, da se te uredbe o davku uporabljajo za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999.

(57) Pojasnjujejo še, da mesto Bruselj ni pobiralo zneskov, ki bi ustrezali tem davkom, za davčna leta od 2002 do 2008. To je posledica dejstva, da je mesto sprva menilo, da panoji, ki so bili postavljeni v okviru izvajanja naročila iz leta 1999 in so bili v njegovi lasti, upravljala pa jih je družba JCD, niso obdavčljivi, in sicer na podlagi oprostitve plačila davkov iz člena 5 uredbe o davku z dne 17. oktobra 2001, ki se je nanašala izključno na oglase v lasti mesta Bruselj. Poleg tega je bila oprostitev, ki se je nanašala izrecno na oglasne panoje mesta Bruselj ali organizacij, ki jih je to ustanovilo ali so mu podrejene, vključena v uredbo o davku z dne 18. decembra 2006 in v naslednje uredbe.

(58) Davki so bili prvič obračunani 29. julija 2011, nanašali pa so se na davčno leto 2009. Na podlagi člena 6 zakona z dne 24. decembra 1996, ki je bil nato razveljavljen s sklepom z dne 3. aprila 2014, retroaktivna obdavčitev ni bila mogoča za več kot tri leta pred 1. januarjem davčnega leta.

(59) Belgijski organi trdijo, da se je mesto Bruselj odločilo, da ne bo več uporabljalo oprostitve, ker je menilo, da bi bila oprostitev oglasnih panojev samo zato, ker so v lasti mesta Bruselj, čeprav to ni bilo upravljavec, nepravična do upravljavcev drugih oglasnih panojev. Po mnenju mesta Bruselj bi bilo sicer dejansko mogoče upravičiti oprostitev oglasnih panojev, ki jih uporablja za lastne potrebe ali potrebe organizacij, ki jih je ustvarilo ali so mu podrejene, vendar oprostitev ne bi bila upravičena, če bi jih upravljala tretja oseba, zlasti komercialno podjetje, dejavno v sektorju oglaševanja na prostem.

(60) Cilj oprostitve, predvidene z uredbo o davku, je bil namreč preprečiti, da bi moralo mesto obdavčiti samo sebe, s čimer si ne bi zagotovilo dodatnih prihodkov, temveč bi povečalo upravno delo svojemu finančnemu oddelku, čeprav je cilj vsake uredbe o davku, da se davčnemu organu zagotovijo dodatna finančna sredstva. Kot pa je pojasnjeno v pripombah, ki so jih belgijski organi 20. februarja 2017 predložili na dodatna vprašanja, ki jih je Komisija postavila 14. februarja 2017, mesto Bruselj ni nikoli samo upravljalo oglasnih panojev. To upravljanje je vedno potekalo prek tretje osebe. Edini oglasni panoji, ki so v lasti mesta Bruselj, so predmet javnega naročila, ki je bilo 14. oktobra 1999 dodeljeno družbi JCD. Ob izteku pogodbe iz leta 1999 je bil objavljen nov javni razpis, na katerem je bila izbrana družba CCB, tj. trenutni izbrani ponudnik. Na podlagi trenutno veljavne pogodbe družba CCB za oglasne panoje plačuje najemnino in veljavne davke.

([14]) Natančneje, člen 5 uredbe o davku z dne 17. oktobra 2001 je določal oprostitev plačila davka med drugim za „oglase mesta ali organizacij, ki jih je to ustanovilo, so mu podrejene ali jih financira“.

(61) Belgijski organi navajajo, da subjekti, ki uporabljajo lastne panoje, plačujejo izključno dolgovane davke in da se tem davkom prišteje najemnina za uporabo oglasnih panojev, če so ti panoji v lasti mesta Bruselj. Ta najemnina nikakor ne nadomešča davkov na take panoje. Najemnina je namreč plačilo za pravico do upravljanja panojev, ki so v lasti mesta Bruselj. Brez plačevanja najemnine bi imeli subjekti na voljo brezplačno upravljanje panojev mesta Bruselj, čeprav je to moralo financirati nakup teh panojev. Logično je torej, da morajo plačevati najemnino. Nasprotno pa morajo subjekti, ki ne upravljajo panojev mesta Bruselj, kriti celotno naložbo za izdelavo ali nakup oglasnih panojev.

(62) Belgijski organi pojasnjujejo, da je prvostopenjsko frankofonsko sodišče v Bruslju s sodbama z dne 4. novembra 2016 ugotovilo, da družbi JCD v skladu s členom 9 uredb o davku za obdobje 2009–2012 v okviru izvajanja naročila, ki ji je bilo dodeljeno 14. oktobra 1999, ni bilo treba plačevati občinskega davka na oglaševanje, kar zadeva oglasne panoje, postavljene na ozemlju mesta Bruselj, ki so v lasti tega mesta. V teh sodbah je bilo torej odrejeno vračilo zneskov, ki naj bi bili plačani za davčna leta od 2009 do 2012.

(63) Belgijski organi tudi potrjujejo, da je mesto Bruselj vložilo pritožbo zoper sodbi z dne 4. novembra 2016, ki sta se nanašali na davčni leti 2009–2010 oziroma 2011–2012. Mesto Bruselj je v pritožbenem postopku, ki še ni končan, trdilo, da razlaga člena 9 uredbe o davku, ki jo je podalo sodišče in v skladu s katero dovoljuje oprostitev družbe JCD, odpira vprašanje njegove združljivosti s členoma 106 in 107 PDEU.

(64) Nasprotno pa mesto Bruselj ni obračunalo nobenega davka na oglasne panoje, ki so bili urejeni s pogodbo iz leta 1984 in so se ohranili tudi po predvidenem datumu odstranitve.

(65) Belgijski organi priznavajo, da ne morejo navesti zneskov neplačanih najemnin in davkov za panoje, ohranjene tudi po datumu odstranitve, predvidenem v Prilogi 10, za obdobje od 1. januarja 2002 do 21. avgusta 2010.

### 3.4 **Ocena ukrepov**

#### 3.4.1 *Del v zvezi s panoji iz pogodbe iz leta 1984: predmet tega sklepa*

(66) Analiza Komisije zadeva izključno ohranitev panojev iz leta 1984 tudi po izteku njihovega obdobja upravljanja in se ne nanaša na pogodbo iz leta 1984 kot tako. To je utemeljeno zlasti s tem, da Komisija v skladu s členom 17 Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 ([15]) ne more odrediti vračila dodeljene pomoči po izteku desetletnega zastaralnega roka.

(67) Panoje, postavljene na podlagi pogodbe iz leta 1984, je bilo dovoljeno postaviti do konca obdobja veljavnosti pogodbe iz leta 1984 (torej do leta 1999) in upravljati 15 let (torej kvečjemu do leta 2014). Kakršna koli pomoč, zagotovljena s temi panoji na podlagi pogodbe iz leta 1984, ob predpostavki, da so izpolnjeni vsi kumulativni pogoji iz člena 107(1), bi bila torej lahko dodeljene šele, ko bi družba JCD prejela dovoljenje bruseljskih organov za postavitev zadevnega panoja in torej pred letom 1999, ko se je ta pogodba iztekla. Tako bi bila vsaka morebitna pomoč družbi JCD dodeljena več kot deset let pred prvo zahtevo za informacije, ki jo je Komisija naslovila na belgijske organe, z dne 15. septembra 2011.

(68) Nasprotno pa bi bila, kar zadeva ohranitev panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, brez plačevanja najemnin in davkov tudi po datumu, predvidenem s Prilogo 10 k pogodbi iz leta 1999, morebitna pomoč družbi JCD v teh okoliščinah dodeljena ob (tihem) dovoljenju bruseljskih organov, da se ne upošteva časovni razpored, določen v navedeni prilogi. Analiza Komisije v nadaljevanju se nanaša izključno na ukrep, pri katerem ohranitev panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po datumu, predvidenem s Pogodbo 10, pomeni državno pomoč družbi JCD, ki naj bi jo prejela 15. septembra 2001 (torej v zastaralnem roku iz člena 17 Uredbe (EU) 2015/1589).

(69) Ta sklep prav tako ne zadeva ugotovitve, da se za državno pomoč šteje oprostitev davkov, ki bi jih morala družba JCD plačati belgijski državi za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, ki ni spadala na področje uporabe sklepa o začetku postopka.

([15]) Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

3.4.2 *Državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU*

(70) V skladu z določbami člena 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

(71) V skladu z ustaljeno sodno prakso morajo biti za opredelitev pomoči v smislu člena 107(1) PDEU izpolnjeni vsi kumulativni pogoji iz te določbe: (i) ukrep je mogoče pripisati državi in se financira z državnimi sredstvi; (ii) upravičencu zagotavlja selektivno gospodarsko prednost; (iii) ukrep izkrivlja ali bi lahko izkrivljal konkurenco; (iv) ukrep bi lahko vplival na trgovino med državami članicami ([16]).

3.4.2.1 Pripisljivost in državna sredstva

(72) Da bi ukrep pomenil državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ga mora dodeliti država ali se financirati iz državnih sredstev. Državna sredstva vključujejo vsa sredstva javnega sektorja ([17]), vključno s sredstvi subjektov znotraj države (decentraliziranih, zveznih, regionalnih ali drugih) ([18]).

(73) Za pomoč v smislu člena 107(1) PDEU se lahko štejejo prednosti, ki se neposredno ali posredno dodelijo iz državnih sredstev. Obstoj državnega sredstva je lahko negativen, če gre za izpad prihodka za javne organe. V skladu z ustaljeno sodno prakso odpoved sredstvom, ki bi morala načeloma biti nakazana v državni proračun, pomeni prenos državnih sredstev. Prav tako se lahko za državna sredstva štejejo ukrepi, s katerimi se znižajo stroški, ki običajno bremenijo proračun podjetja ([19]).

Pripisljivost

(74) Belgijski organi ne zanikajo, da je ukrep mogoče pripisati njim (zlasti mestu Bruselj). Dejansko celo pojasnjujejo, da so se strinjali z ohranitvijo panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po datumu, predvidenem v Prilogi 10, da bi se ohranilo ravnovesje pogodbe z družbo JCD, ker so bili drugi panoji na zahtevo mesta Bruselj predčasno umaknjeni, da bi se postavile druge vrste panojev, ki imajo prednost zlasti iz estetskih razlogov (glej uvodno izjavo 49).

Državna sredstva

(75) Belgijski organi tudi priznavajo, da ohranitev panojev tudi po datumih, predvidenih v Prilogi 10, pomeni izpad prihodka za mesto Bruselj iz naslova najemnin in davkov, ki niso bili pobrani za te panoje, ki naj bi jih praviloma zamenjali panoji, zajeti s pogodbo iz leta 1999, ki vključuje plačevanje najemnim in davkov.

(76) Torej ni sporno, da je mogoče ohranitev panojev iz leta 1984, ki jih je družba JCD ohranila tudi po datumih, predvidenih v Prilogi 10, pripisati belgijski državi in da je vključevala njeno odpoved državnim sredstvom. Pri količinski opredelitvi teh državnih sredstev (torej zneska najemnin in davkov, ki se mu je mesto Bruselj odreklo) pa sta Komisija in belgijska država prišli do različnih ocen (glej oddelek 3.4.5).

---

([16]) Sodba Sodišča z dne 2. septembra 2010 v zadevi C-399/08 P, *Komisija proti Deutsche Post*, ECLI:EU:C:2010:481, točka 39 in navedena sodna praksa; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 v zadevi C-524/14 P, *Komisija proti Hansestadt Lübeck*, ECLI:EU:C:2016:971, točka 40; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 v združenih zadevah C-20/15 P in C-21/15 P, *Komisija proti World Duty Free Group SA in drugim*, ECLI:EU:C:2016:981, točka 53, in sodba Sodišča z dne 20. septembra 2017 v zadevi C-300/16 P, *Komisija proti Frucona Kosice*, ECLI:EU:C:2017:706, točka 19.

([17]) Sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 1996 v zadevi T-358/94, *Compagnie nationale Air France proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:T:1996:194, točka 56.

([18]) Sodba Sodišča z dne 14. oktobra 1987 v zadevi C-248/84, *Zvezna republika Nemčija proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:C:1987:437, točka 17, in sodba z dne 6. marca 2002 v združenih zadevah T-92/00 in T-103/00, *Territorio Histórico de Álava - Diputación Foral de Álava*, ECLI:EU:T:2002:61, in *Ramondín, SA in Ramondín Cápsulas SA proti Komisiji Evropskih skupnosti*, zadeva T-103/00, ECLI:EU:T:2002:61, točka 57.

([19]) Sodba Sodišča z dne 16. maja 2000 v zadevi C-83/98 P, *Francija proti Ladbroke Racing in Komisiji*, ECLI:EU:C:2000:248, točke od 48 do 51. Sodba Sodišča z dne 14. januarja 2015 v zadevi C-518/13, *Eventech*, ECLI:EU:C:2015:9, točka 33.

(77) Komisija posledično meni, da ta ukrep pomeni prenos državnih sredstev v smislu člena 107(1) PDEU.

(78) Kot je navedeno v uvodni izjavi 34, družba CCB v pisnih pripombah meni, da bi se lahko prihodki iz oglaševanja, ki izhajajo iz komercialne uporabe oglasnih panojev, ohranjenih po datumu odstranitve, predvidenem v Prilogi 10, prav tako šteli za državna sredstva, saj bi lahko država te panoje upravljala sama.

(79) Komisija najprej meni, da se ti prihodki iz oglaševanja, ki jih je prejela družba JCD, ne štejejo jasno za državna sredstva, saj izvirajo iz zasebnih pogodb med družbo JCD in njenimi strankami, v katere država nikakor ne posega.

(80) Poleg tega ni mogoče šteti, da se mesto Bruselj odreka državnim sredstvom, zgolj zato, ker se s tako ali drugačno gospodarsko dejavnostjo ne ukvarja samo. Tak pristop k državnim sredstvom bi bil izredno širok in bi državi prepovedoval, da dovoli dejavnosti na svojem ozemlju, ne da bi predhodno preverila, da dejavnosti ne bi mogla opravljati sama.

(81) Še več, tudi če bi bilo teoretično mogoče, da se javni organ ukvarja z določeno gospodarsko dejavnostjo, to jasno ni njegova primarna naloga, poleg tega *a priori* nima niti znanja niti usposobljenosti in tehničnih sredstev za tako dejavnost. V obravnavani zadevi je na primer mogoče ugotoviti, da so pogodbe o oglaševanju običajno nacionalne. Mesto Bruselj ne bi imelo sredstev za sklenitev takih pogodb, saj bi bilo pristojno izključno za panoje, ki jih ima na svojem ozemlju. Njegove morebitne sposobnosti ustvarjanja prihodkov na podlagi teh panojev torej ne bi bilo mogoče primerjati s sposobnostjo družbe JC Decaux.

3.4.2.2 Obstoj gospodarske prednosti

(82) Prednost v smislu člena 107(1) PDEU je vsaka gospodarska korist, ki je podjetje ne bi pridobilo pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez posredovanja države ([20]). Pomemben je le učinek ukrepa na podjetje, ne pa vzrok ali cilj posredovanja države ([21]).

(83) Po mnenju Sodišča prednost pomeni vsako izboljšanje finančnega položaja podjetja zaradi posredovanja države, torej ne obsega samo koristi, ampak tudi vse ukrepe države, ki v različnih oblikah blažijo stroške, ki običajno bremenijo proračun podjetja ([22]).

(84) V obravnavani zadevi je družba JCD po letu 1999 in ob izteku dovoljenj, ki so temeljila na pogodbi iz leta 1984, še naprej upravljala oglasne panoje na ozemlju mesta Bruselj, ne da bi plačevala najemnine ali davke za upravljanje teh panojev, čeprav bi morali biti ti v skladu s pogodbo iz leta 1999 odstranjeni in čeprav je, prav tako na podlagi pogodbe iz leta 1999, upravljanje novih oglasnih panojev, ki naj bi jih nadomestili, vključevalo plačevanje najemnin in davkov.

(85) Belgijski organi priznavajo, da je družba JCD na splošno uživala gospodarsko prednost, vendar izključno zaradi neujemanja med številom panojev, odstranjenih predčasno, tj. pred predvidenim datumom odstranitve, in številom panojev, ohranjenih tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10. Tudi če bi se Komisija strinjala s takim stališčem (kar pa ne drži), bi bil obstoj prednosti vsekakor dokazan.

(86) Komisija najprej navaja, da se belgijski organi strinjajo z načelom obstoja prednosti, izpodbijajo pa njegov obseg.

([20]) Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi C-39/94, *Syndicat français de l'Express international (SFEI) in drugi proti La Poste in drugim*, ECLI:EU:C.1996:285, točka 60, in sodba Sodišča z dne 29. aprila 1999 v zadevi C-342/96, *Kraljevina Španija proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:C:1999:210, točka 41.

([21]) Sodba Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi 173/73, *Italijanska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:C:1974:71, točka 13.

([22]) Sodba Sodišča z dne 8. novembra 2001 v zadevi C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, ECLI:EU:C:2001:598; in sodba Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi C-301/87, *Francoska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:C:1990:67, točka 41.

(87) Poleg tega belgijski organi ukrep obravnavajo kot nadomestilo, dodeljeno družbi JCD v zameno za prikrajšanost zaradi predčasnega umika določenega števila panojev. Komisija se v zvezi s tem sklicuje na zadevo Orange proti Komisiji, C-211/15 P ([23]), v kateri je Sodišče potrdilo stališče Splošnega sodišča ([24]) in generalnega pravobranilca ([25]), da celo znižanje stroškov za podjetje z odpravo dodatnih stroškov, ki so nastali zaradi odstopajoče ureditve, ki ne velja za konkurenčna podjetja, pomeni državno pomoč ([26]). Edina nadomestila, ki vključujejo prenos javnih sredstev in se ne štejejo za državno pomoč, so nadomestila za javne storitve, dodeljena v skladu s sodno prakso v zadevi Altmark ([27]).

(88) Vendar sta tako pogodba iz leta 1984 kot tudi pogodba iz leta 1999 navadni poslovni pogodbi in z njunimi določbami družbi JCD ni dodeljena naloga zagotavljanja javne storitve. Zato sodna praksa v zadevi Altmark, ki se nanaša na nadomestila, dodeljena za zagotavljanje javne storitve, ni upoštevna.

(89) Na tej podlagi se torej zdi, da nadomestilo, ki ga omenjajo belgijski organi, ob predpostavki, da je dejansko dodeljeno v zameno za prikrajšanost, povezano z morebitno obveznostjo predčasnega umika nekaterih panojev, nujno vključuje prednost za družbo JCD. Ta ugotovitev je še toliko trdnejša v obravnavani zadevi, ker si je težko predstavljati, da je bila družba JCD strukturno prikrajšana, saj se je sama strinjala z umikom teh panojev, in ker so poleg tega belgijski organi sami priznali, da je zadevno nadomestilo presegalo tisto, kar je bilo nujno zaradi domnevne prikrajšanosti.

(90) Ta utemeljitev je skladna tudi s točko 69 Obvestila Komisije o pojmu državne pomoči ([28]) (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o pojmu državne pomoči), v kateri je poudarjeno, da se „[z]a stroške, ki izhajajo iz regulativnih obveznosti, ki jih nalaga država ([29]), […] lahko načeloma šteje, da se nanašajo na stroške, ki so neločljivi del gospodarske dejavnosti, tako da povračilo teh stroškov podjetju daje prednost ([30]). To pomeni, da obstoj prednosti načeloma ni izključen zaradi dejstva, da korist ne presega nadomestila za stroške, ki izhajajo iz uvedbe regulativne obveznosti. Enako velja za olajšave za stroške, ki jih podjetje ne bi imelo, če ne bi bilo spodbude, ki izhaja iz državnega ukrepa, ker bi podjetje brez te spodbude drugače strukturiralo svoje dejavnosti ([31]). Obstoj prednosti prav tako ni izključen, če je ukrep nadomestilo za dajatve drugačne narave, ki niso povezane s tem ukrepom ([32]).“

(91) V obravnavani zadevi predčasne zamenjave panojev iz leta 1984 prav tako dejansko ni mogoče enačiti z regulativno obveznostjo, saj se je družba JCD sama strinjala z umikom teh panojev, iz točke 69 obvestila o pojmu državne pomoči pa izhaja, da bi v primeru umika panojev zaradi regulativne obveznosti nadomestilo za to predčasno zamenjavo vključevalo prednost.

---

([23]) Sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2016 v zadevi C-211/15 P, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:C:2016:798.

([24]) Sodba Splošnega sodišča z dne 26. februarja 2015 v zadevi T-385/12, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2015:117.

([25]) Sklepni predlogi generalnega pravobranilca N. Wahla v zadevi C-211/15 P, z dne 4. februarja 2016, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:C:2016:78.

([26]) Sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2016 v zadevi C-211/15 P, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:C:2016:798, točke od 41 do 44.

([27]) Sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2016 v zadevi C-211/15 P, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:C:2016:798, točka 44.

([28]) Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 262, 19.7.2016, str. 1).

([29]) Primer naložitve regulativne obveznosti v kmetijskem sektorju so na primer veterinarski pregledi ali preverjanje varnosti hrane, ki jih morajo izvajati kmetijski proizvajalci. Nasprotno pa se pregledi in preverjanja, ki jih izvajajo in financirajo osebe javnega prava in zakon zanje ne predpisuje, da jih morajo izvajati ali financirati kmetijski proizvajalci, ne štejejo za regulativne obveznosti, naložene podjetjem. Glej sklepa Komisije z dne 18. septembra 2015 o državni pomoči SA.35484 za preskuse kakovosti mleka v okviru Zakona o mleku in maščobah in z dne 4. aprila 2016 o državni pomoči SA.35484 za splošne dejavnosti nadzora zdravstvenega varstva v okviru Zakona o mleku in maščobah.

([30]) Sodba Splošnega sodišča z dne 25. marca 2015 v zadevi T-538/11, *Belgija proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2015:188, točke od 74 do 78.

([31]) Na primer, če podjetje prejme subvencijo za izvedbo naložbe v regiji, ki prejema pomoč, ni mogoče trditi, da to ne zmanjša stroškov, ki so običajno vključeni v proračun podjetja, glede na to, da podjetje brez subvencije naložbe ne bi izvedlo.

([32]) Sodba Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi C-81/10 P, *France Télécom SA proti Komisiji*, ECLI:EU:C:2011:811, točke od 43 do 50. To se logično uporablja za olajšave za stroške podjetja pri spremembi statusa uradnikov v status, ki je primerljiv s statusom zaposlenih pri njegovih konkurentih in daje prednost zadevnemu podjetju (glede tega je bilo pred tem nekaj negotovosti po sodbi Splošnega sodišča z dne 16. marca 2004 v zadevi T-157/01, *Danske Busvognmænd proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2004:76, točka 57). Glede nadomestila za nasedle stroške glej tudi sodbo Splošnega sodišča z dne 11. februarja 2009 v zadevi T-25/07, *Iride SpA in Iride Energia SpA proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2009:33, točke od 46 do 56.

(92) Navesti je treba tudi, da je v točki 71 obvestila o pojmu državne pomoči opozorjeno, da je „[o]bstoj prednosti […] izključen v primeru povračila nezakonito pobranih dajatev ([33]), obveznosti nacionalnih organov, da plačajo nadomestilo za škodo, ki so jo povzročili posameznim podjetjem ([34]), ali plačila nadomestila za razlastitev ([35])".

(93) Vendar v obravnavani zadevi ne gre za nobenega od teh dveh primerov. Nikakor ni mogoče ugotoviti, da so belgijski organi družbi JCD povzročili škodo, ki bi jo morali nadomestiti. Družba JCD se je sama strinjala z umikom nekaterih panojev iz leta 1984 in upravičeno je mogoče domnevati, da se je s tem strinjala, ker ji je to na splošno prineslo prednost.

(94) Nazadnje, Komisija se sprašuje, ali je mogoče to nadomestilo šteti za običajno ravnanje tržnega subjekta, zaradi česar bi bil morda lahko izključen obstoj prednosti. Vendar ni mogoče šteti, da je mesto Bruselj v teh okoliščinah ravnalo kot tržni subjekt. Dokazano je namreč, da zatrjevani dogovor o nadomestilu ni bil nikakor formaliziran in nadzorovan (kar sicer pojasnjuje, zakaj se po navedbah samih belgijskih organov število predčasno odstranjenih in zamenjanih panojev ni ujemalo). Iz nobenega elementa, predloženega Komisiji, ni razvidno, da bi se mesto Bruselj in družba JCD v zvezi s tem kakor koli pogajala. Iz nobenega elementa ni razvidno, da je mesto Bruselj analiziralo dejanski izpad prihodka za družbo JCD, povezan s predčasnimi zamenjavami nekaterih panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, v primerjavi z dobičkom, ki ga je prinesla ohranitev drugih panojev, sicer v celoti amortiziranih (stroški teh panojev so bili namreč logično v celoti povrnjeni – kar je vključevalo maržo družbe JCD – z njihovim upravljanjem med zakonitim trajanjem pogodbe iz leta 1984) in zajetih z isto pogodbo. Zaradi popolnega neobstoja analize, pogodbe in nadzora je izključeno, da je bilo tako ravnanje mesta Bruselj v skladu z načelom zasebnega subjekta v tržnem gospodarstvu.

(95) Trditev Komisije o obstoju prednosti je bila sicer potrjena s sodbo pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 29. aprila 2016 ([36]). Pritožbeno sodišče je v tej sodbi zavrnilo pritožbo družbe JCD in potrdilo sodbo, ki jo je 13. decembra 2010 izdalo prvostopenjsko sodišče v Bruslju. Natančneje, pritožbeno sodišče je potrdilo, da družba JCD ni upoštevala datumov odstranitve, predvidenih v Prilogi 10 k pogodbi iz leta 1999, in da je odtlej brez pravne podlage upravljala številne oglasne panoje na javnih površinah mesta Bruselj. Družba JCD je torej izvedla objektivno protipravna dejanja, ki so v nasprotju s poštenimi praksami na trgu, saj upravljanje oglasnih panojev, ki jih v njeni mreži ne bi smelo (več) biti, tej družbi zagotavlja protipravno konkurenčno prednost, ki bi lahko oglaševalce odvračala od njene konkurentke, družbe CCB. V zvezi s tem je pritožbeno sodišče odredilo prenehanje protipravnih praks in ugotovilo, da je za prenehanje protipravne prakse potrebna demontaža oglasnih panojev, ki se upravljajo brez pravne podlage.

(96) Komisija posledično meni, da so se z ohranitvijo določenega števila oglasnih panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, ki jih je družba JCD med letoma 1999 in 2011 upravljala na ozemlju mesta Bruselj tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10 k pogodbi iz leta 1999, ne da bi plačevala najemnino in davek, znižali stroški, ki bi jih ta družba običajno imela pri opravljanju svoje dejavnosti, kar pomeni gospodarsko prednost.

3.4.2.3 Selektivnost

(97) Da bi se ukrep štel za državno pomoč, mora biti selektiven, kar pomeni, da mora dajati prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga v smislu člena 107(1) PDEU ([37]). Zato se za državno pomoč štejejo le tisti ukrepi, ki podjetjem zagotavljajo selektivno prednost.

(98) Najprej, ugotoviti je mogoče, da belgijski organi ne izpodbijajo selektivnosti ukrepa (ohranitev panojev iz leta 1984 brez plačevanja najemnin in davkov tudi po izteku njihovega obdobja upravljanja, predvidenega v Prilogi 10).

([33]) Sodba Sodišča z dne 27. marca 1980 v zadevi Amministrazione delle Finanze dello Stato, 61/79, ECLI:EU:C:1980:100, točke od 29 do 32.

([34]) Sodba Sodišča z dne 27. septembra 1988 v združenih zadevah od C-106/87 do C-120/87, *Asteris AE in drugi proti Grčiji*, ECLI:EU:C:1988:457, točki 23 in 24.

([35]) Sodba Splošnega sodišča z dne 1. julija 2010 v zadevi T-64/08, *Nuova Terni Industrie Chimiche SpA proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2010:270, točke od 59 do 63 ter 140 in 141, v kateri je pojasnjeno, da tudi če izplačilo nadomestila za razlastitev ne daje prednosti, se lahko naknadno podaljšanje tega nadomestila šteje za državno pomoč.

([36]) Sodba pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 29. aprila 2016 (deveti senat) v okviru zadeve 2011/AR/140.

([37]) Sodba Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi C-66/02, *Italija proti Komisiji*, EU:C:2005:768, točka 94.

(99) Belgijski organi so dejansko pojasnili, da je ukrep nadomestilo družbi JCD v zameno za predčasno odstranitev nekaterih panojev, tak ukrep pa je v bistvu individualni ukrep in v okviru tega je na podlagi ugotovitve gospodarske prednosti (glej oddelek 3.4.2.2) običajno mogoče domnevati o njegovi selektivnosti. Ker ni dokazov o nasprotnem, ta domneva velja v obravnavani zadevi in zadostuje za razglasitev ukrepa za selektivnega.

(100) Prav tako je mogoče pripomniti, da ni mogoče šteti, da ukrep ni selektiven, samo zato, ker naj bi bila družba JCD v edinstvenem pravnem in dejanskem položaju, ker je edina lahko imela koristi od ukrepa, saj edina razpolaga s panoji, zajetimi s pogodbo iz leta 1994.

(101) Sodišče je namreč v zgoraj navedeni sodbi v zadevi Orange potrdilo stališče Splošnega sodišča ([38]), v skladu s katerim „[…] je izvor in utemeljitev merila primerjave prejemnika z drugimi subjekti, ki so v dejansko in pravno primerljivem položaju glede na cilj ukrepa, presoja selektivnosti potencialno splošnih izvedbenih ukrepov in torej to merilo ni upoštevno, kadar gre – kot v obravnavanem primeru – za presojo selektivnosti ukrepa *ad hoc*, ki se nanaša le na eno podjetje […]“.

(102) V obravnavani zadevi je očitno, da je ohranitev panojev ukrep *ad hoc*, ki ni splošen in je zato jasno selektiven.

3.4.2.4 Izkrivljanje konkurence in učinek na trgovino med državami članicami

(103) Javna podpora podjetjem je državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, če „izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco“, in le, če „prizadene trgovino med državami članicami“.

Izkrivljanje konkurence

(104) Za ukrep, ki ga dodeli država, se šteje, da izkrivlja ali bi lahko izkrivljal konkurenco, kadar lahko izboljša konkurenčni položaj prejemnika pomoči v primerjavi z drugimi podjetji, ki so njegovi konkurenti ([39]).

(105) Za to, da bi državna intervencija ali intervencija iz državnih sredstev lahko vplivala na trgovino med državami članicami in izkrivljala konkurenco ali grozila z njenim izkrivljanjem, zadostuje, da je ob začetku izvajanja ukrepa pomoči na zadevnem trgu stanje učinkovite konkurence ([40]). Izkrivljanje konkurence se torej predvideva od trenutka, ko država dodeli finančno prednost podjetju v liberaliziranem sektorju, v katerem obstaja ali bi lahko obstajala konkurenca.

(106) Ker družba JCD deluje na trgu, na katerem si konkurirajo različna podjetja iz sektorja (trg oglaševanja majhnega formata), naj bi imela dodelitev pomoči prisotnim akterjem in njihova korist od te pomoči učinke, ki bi potencialno lahko izkrivljali konkurenco.

Vpliv na trgovino med državami članicami

(107) V skladu s sodno prakso sodišč Unije bi lahko vsaka pomoč, dodeljena podjetju, ki svoje dejavnosti izvaja na notranjem trgu, vplivala na trgovino med državami članicami ([41]).

([38]) Sodba Splošnega sodišča z dne 6. februarja 2016 v zadevi T-385/12, *Orange proti Komisiji*, ECLI:EU:T:2015:117.

([39]) Sodba Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi 730/79, *Philip Morris Holland BV proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:C:1980:209, točka 11, in sodba Splošnega sodišča z dne 15. junija 2000 v združenih zadevah T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, od T-600/97 do 607/97, T-1/98, od T-3/98 do T-6/98 in T-23/98, *Alzetta Mauro in drugi proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ECLI:EU:T:2000:151, točka 80.

([40]) Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi C-387/17, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, ECLI:EU:C:2019:51, točka 40.

([41]) Sodba splošnega sodišča z dne 4. aprila 2001 v zadevi T-288/97, *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia proti Komisiji*, ECLI:EU:T:1999:125, točka 41.

(108) Komisiji v skladu z ustaljeno sodno prakso ni treba opraviti ekonomske analize dejanskega stanja na upoštevnih trgih, tržnega deleža podjetij, ki so prejela pomoč, položaja konkurenčnih podjetij ali trgovinskih tokov med državami članicami ([42]). Če pomoč ni bila dodeljena zakonito, Komisiji ni treba niti dokazati dejanskega učinka te pomoči na konkurenco in trgovino.

(109) Z zadevnim ukrepom (ohranitev oglasnih panojev brez plačevanja najemnin in davkov tudi po datumih, predvidenih v Prilogi 10) v korist družbe JCD se krepi njen položaj na trgu oglasnih panojev v regiji Bruselj-glavno mesto, podjetjem s sedežem v drugih državah članicah pa se otežuje prodor na navedeni trg ([43]). Poleg tega Komisija v obravnavani zadevi ugotavlja, da družba JCD in družba CCB delujeta tudi v drugih državah članicah Evropske unije ([44]). Pomembno je še poudariti, da so oglaševalci pogosto mednarodne skupine, ki delujejo v številnih državah, in da imajo v nekaterih primerih mednarodno razsežnost tudi same oglaševalske kampanje.

(110) Ukrep bi torej lahko vplival na trgovino med državami članicami.

(111) Vseeno je treba ugotoviti, da belgijski organi, ki sicer priznavajo obstoj prednosti za družbo JCD, menijo, da se je mogoče sklicevati na uredbo *de minimis* iz leta 2006.

(112) Njihovo razlogovanje temelji na izračunu zneska te prednosti ob upoštevanju logike nadomestitve predčasno odstranjenih panojev s prepozno odstranjenimi panoji.

(113) Belgijski organi namreč menijo (glej uvodni izjavi 51 in 52), da je imela družba JCD na splošno korist od gospodarske prednosti, vendar izključno zaradi neujemanja med številom panojev, odstranjenih predčasno, tj. pred predvidenim datumom odstranitve, in številom panojev, ohranjenih tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10. Po njihovem mnenju se je družba JCD na podlagi mehanizma nadomestila, dogovorjenega med strankama, po eni strani odrekla prihrankom pri najemninah in davkih, ker se je strinjala s predčasnim umikom panojev, po drugi strani pa je zaradi ohranitve panojev tudi po predvidenem datumu odstranitve prihranila pri najemninah in davkih.

(114) Z izračunom razlike med prihranki, ki jih je družba JCD izgubila zaradi predčasnih odstranitev, in dodatnimi prihranki zaradi ohranitve panojev dlje, kot je bilo predvideno s Prilogo 10, naj bi družba JCD po navedbah belgijskih organov na splošno prejela zgolj omejeno finančno ugodnost, ki je med decembrom 1999 in 2011 znašala največ [100 000–150 000] EUR.

(115) Ker belgijski organi menijo, da prednost, dodeljena družbi JCD, ni mogla preseči [100 000–150 000] EUR, trdijo, da bi lahko ukrep zlahka spadal na področje uporabe uredbe *de minimis* iz leta 2006.

(116) V zvezi s tem je treba v tej fazi ugotoviti, da sta za zadevno obdobje dejansko upoštevni dve uredbi *de minimis*:

(a) Uredba Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči (v nadaljnjem besedilu: uredba *de minimis* iz leta 2001), veljavna od februarja 2001 do 31. decembra 2006, ki določa, da se za nekatere manjše zneske pomoči (manj kot 100 000 EUR v obdobju treh davčnih let) šteje, da ne vplivajo na trgovino med državami članicami in da torej ne izpolnjujejo vseh meril iz člena 107(1) PDEU;

(b) uredba *de minimis* iz leta 2006, veljavna od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013, ki določa, da se za nekatere manjše zneske pomoči (manj kot 200 000 EUR v obdobju treh davčnih let) šteje, da ne vplivajo na trgovino med državami članicami in da torej ne izpolnjujejo vseh meril iz člena 107(1) PDEU.

([42]) Sodba Sodišča z dne 8. septembra 2011 v zadevi C-279/08 P, *Komisija proti Nizozemski*, ECLI:EU:C:2011:551, točka 131.

([43]) Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. maja 2013 v združenih zadevah C-197/11 in C- 203/11, *Eric Libert in drugi proti flamski vladi in All Projects & Developments NV in drugi proti Vlaamse Regering*, ECLI:EU:C:2013:288.

([44]) Na primer, javni razpis, ki ga je regija Bruselj-glavno mesto objavila 15. marca 2008 v okviru koncesije za storitev Villo, je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*.

(117) Najprej, kot je pojasnjeno v oddelku 3.4.2.2, Komisija ugotavlja, da ugodnost presega tisto, ki so jo upoštevali belgijski organi, saj je treba pri izračunu te ugodnosti upoštevati vse najemnine in davke, ki jih družba JCD ni plačala za predolgo ohranjene oglasne panoje. Opozoriti je treba, da Komisija nima natančne ocene celotne ugodnosti, dodeljene družbi JC Decaux, saj belgijski organi te informacije niso hoteli zagotoviti, vendar v vsakem primeru znesek pomoči, dodeljene družbi JCD, presega 200 000 EUR. Uredbi *de minimis* se torej ne uporabljata in Komisija ne more sprejeti trditve belgijskih organov.

(118) Tudi če bi se uporabljala ena od uredb *de minimis* (čeprav se ne), Komisija prav tako ugotavlja, da pogoji glede spremljanja, določeni v členu 3 uredbe *de minimis* iz leta 2001 in členu 3 uredbe *de minimis* iz leta 2006, nikakor niso izpolnjeni. Belgijski organi namreč prvotno panoja niso dejansko šteli za pomoč *de minimis*, zato niso izvedli nobenega od postopkov, predvidenih v teh uredbah.

(119) Ukrep prav tako ne izpolnjuje pogojev glede preglednosti, določenih v členu 2(4) uredbe de minimis iz leta 2006, ki določa, da se „[t]a uredba […] uporablja samo za pomoč, pri kateri je mogoče vnaprej brez ocene tveganja natančno izračunati bruto ekvivalent dotacije („pregledna pomoč")". Belgijski organi v obravnavani niso predložili nobenega dokumenta, ki bi lahko dokazoval obstoj izračuna pred dodelitvijo ukrepa pomoči ali celo posebnega nadzora nad ujemanjem med predčasnimi in prepoznimi odstranitvami, ki je osnova za izračun, na podlagi katerega so belgijski organi prišli do zneska pomoči v višini [100 000–150 000] EUR.

(120) Posledično zadevna pomoč ne spada na področje uporabe uredbe *de minimis*.

(121) Skratka, Komisija meni, da bi ukrep lahko vplival na trgovino med državami članicami.

3.4.2.5 Sklepna ugotovitev

(122) Glede na zgoraj navedeno Komisija ugotavlja, da je ohranitev panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po predvidenem datumu njihove odstranitve, pomenila, da je bila družbi JCD dodeljena državna pomoč, ki vključuje dve komponenti (najemnine in davke).

3.4.3 *Zakonitost pomoči*

(123) Komisija ugotavlja, da ukrep, na katerega se nanaša ta del pritožbe in ki pomeni državno pomoč v smislu člena 107 (1) PDEU, ni bil priglašen v skladu s členom 108(3) PDEU.

(124) Ker belgijski organi niso navedli nobene utemeljitve, s katero bi upravičili izvzetje iz obveznosti priglasitve, je ukrep nezakonit.

3.4.4 *Združljivost z notranjim trgom*

(125) Ker upravljanje nekaterih oglasnih panojev, ki jih je družba JCD v okviru izvajanja pogodbe iz leta 1984 postavila na ozemlju mesta Bruselj, tudi po predvidenem datumu njihove odstranitve (navedenem v Prilogi 10 k pogodbi iz leta 1999) vključuje obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, je treba ugotoviti, ali bi se lahko ti ukrepi šteli za združljive z notranjim trgom.

(126) Ukrepi državne pomoči se lahko štejejo za združljive z notranjim trgom na podlagi odstopanj, določenih v členu 106(2) ter členu 107(2) in (3) PDEU. Vendar belgijski organi niso navedli nobene trditve, s katero bi dokazali, da se eno od teh odstopanj uporablja v tej zadevi.

(127) Komisija najprej opozarja, da mora združljivost pomoči z notranjim trgom dokazati država članica. Vendar belgijski organi niso navedli nobene utemeljitve glede združljivosti zadevnih ukrepov. Odstopanja, določena v členu 107(2) PDEU in členu 107(3)(a) do (d) PDEU, se v obravnavani zadevi ne uporabljajo, saj zadevnega ukrepa ne upravičujejo cilji iz teh določb.

(128) Nazadnje, pogodbi iz let 1984 in 1999 sta navadni poslovni pogodbi in z njunimi določbami družbi JCD ni dodeljena naloga zagotavljanja javne storitve. Zato se ne uporablja odstopanje, določeno v členu 106(2) PDEU, ki se nanaša na nadomestila, dodeljena za zagotavljanje javne storitve.

(129) Komisija torej meni, da so se z ohranitvijo panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10 k pogodbi iz leta 1999, brez plačevanja najemnine in davkov, znižali stroški, ki bi jih morala družba JCD običajno kriti pri opravljanju svoje dejavnosti, zato jo je treba šteti za pomoč za tekoče poslovanje, ki ni združljiva z notranjim trgom.

(130) Glede na zgornje preudarke Komisija meni, da je družba JCD prejela nezakonito državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgom v smislu člena 107(1) PDEU, in sicer zaradi ohranitve panojev, zajetih s pogodbo iz leta 1984, tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10 k pogodbi iz leta 1999, brez plačevanja najemnine in davkov. To pomoč je treba vrniti, kolikor njeno vračilo ni zastaralo na podlagi člena 17 Uredbe (EU) 2015/1589.

3.4.5 *Znesek nezdružljive pomoči*

(131) Splošno načelo, ki se uporablja za izračun zneska nezdružljive pomoči, je, da se oceni znesek najemnin in davkov, ki bi jih moralo mesto prejeti, če ukrepa ne bi bilo.

(132) Komisija meni, da je treba znesek nezdružljive pomoči izračunati za vsak pano, zajet s pogodbo iz leta 1984 in ohranjen po 15. septembru 2001 ([45]), pri čemer se kot referenca uporabijo najemnine, dolgovane na podlagi pogodbe iz leta 1999, in davki, ki so se na splošno uporabljali za oglasne panoje ([46]) med prvotno predvidenim datumom odstranitve ([47]) (če je po 15. septembru 2001) ali 15. septembrom 2001 (če je bil prvotni datum odstranitve pred 15. septembrom 2001) in datumom, ko je bila odstranitev dejansko izvedena.

(133) Kot je navedeno v uvodnih izjavah od 111 do 114, so belgijski organi na podlagi logike nadomestitve med predolgo ohranjenimi panoji, zajetimi s pogodbo iz leta 1984, in predčasno odstranjenimi panoji sklepali, da morebitna pomoč, dodeljena družbi JCD, znaša [100 000–150 000] EUR. Izračun, ki so ga opravili belgijski organi, temelji na zapisnikih izvršitelja, ki sta bila na zahtevo družbe CCB sestavljena 3. decembra 2007 in 21. decembra 2009. Po mnenju belgijskih organov ta zapisnika izvršitelja dokazujeta, da je leta 2007 število oglasnih površin, ki ustrezajo panojem, demontiranim pred datumom odstranitve, predvidenim v Prilogi 10, presegalo število oglasnih površin, ki ustrezajo panojem, ohranjenim tudi po datumu odstranitve, predvidenem v Prilogi 10. Že sam zapisnik izvršitelja, na zahtevo družbe CCB sestavljen 21. decembra 2009, naj bi dokazoval, da se je ravnovesje nagnilo v korist družbe JCD. Belgijski organi menijo, da je bila posledično družbi JCD pri izvajanju naročila sicer lahko dodeljena določena prednost, vendar je lahko količinska opredelitev te prednosti omejena na davčna leta od 2007 do 2011, ne da bi bila družba JCD obravnavana ugodneje.

(134) Kot je pojasnjeno v oddelku 3.4.2.2, Komisija meni, da utemeljitev belgijskih organov, ki temelji na mehanizmu nadomestila, nima podlage in da prednost, dodeljena družbi JC Decaux, ustreza vsem prihrankom, ki jih je podjetje ustvarilo s tem, ko je še naprej upravljalo panoje, zajete s pogodbo iz leta 1984, namesto da bi jih zamenjalo s panoji v skladu s pogodbo iz leta 1999.

(135) Trditev Komisije v zvezi s tem sicer potrjuje sodba pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 29. aprila 2016 ([48]). V tej sodbi je pritožbeno sodišče potrdilo, da družba JCD ni upoštevala datumov odstranitve, predvidenih v Prilogi 10 k pogodbi iz leta 1999, in da je odtlej brez pravne podlage upravljala številne oglasne panoje na javnih površinah mesta Bruselj.

(136) Natančneje, pritožbeno sodišče je zavrnilo zamisel o mehanizmu nadomestila, na kakršnega se sklicujejo belgijski organi, za staro opremo, ki naj bi se ohranila po datumu odstranitve, predvidenem v zameno za predčasno zamenjavo stare opreme, saj tak mehanizem ni bil predviden ali dovoljen s pogodbo iz leta 1984. Pritožbeno sodišče je potrdilo, da iz nobenega pisanja ni razvidno, da je družba JCD po sklenitvi pogodbe iz leta 1999 od mesta Bruselj dobila izrecno dovoljenje za „zamenjavo“ oglasnih panojev. Pritožbeno sodišče je pritožbo zavrnilo in potrdilo sodbo, ki jo je 13. decembra 2010 izdalo prvostopenjsko frankofonsko sodišče v Bruslju. Potrdilo je, da je

([45]) Desetletni zastaralni rok prepoveduje kakršno koli vračilo pred 15. septembrom 2001.

([46]) Kar zadeva davek, je treba znesek nezdružljive pomoči izračunati na podlagi členov 3, 4 in 5 uredbe z dne 17. oktobra 2001, členov od 4 do 7 uredbe z dne 18. decembra 2006 ter členov 4, 5 in 6 uredb o davku z dne 17. decembra 2007, 15. decembra 2008, 9. novembra 2009, 20. decembra 2010 in 5. decembra 2011.

([47]) Ti datumi so povzeti v Prilogi 10.

([48]) Sodba pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 29. aprila 2016 (deveti senat) v okviru zadeve 2011/AR/140.

družba JCD z upravljanjem oglasnih panojev brez pravne podlage na javnih površinah mesta Bruselj izvedla objektivno protipravna dejanja, ki so v nasprotju s poštenimi praksami na trgu, saj upravljanje oglasnih panojev, ki jih v njeni mreži ne bi smelo (več) biti, tej družbi zagotavlja protipravno konkurenčno prednost, ki bi lahko oglaševalce odvračala od njene konkurentke, družbe CCB.

(137) Komisija posledično meni, da mora izračun zneska nezdružljive pomoči temeljiti izključno na najemninah in davkih, ki niso bili pobrani za predolgo ohranjene panoje, ne da bi se uporabila kakršna koli logika nadomestila. Pri tem morajo belgijski organi za vsak zadevni pano in vsako upoštevno obdobje upoštevati obstoječe najemnine in davke, ki za pano z enako površino izhajajo iz uredb o davku iz leta 2001 in naslednjih.

(138) V zvezi s tem je bil z uredbo o davku z dne 17. oktobra 2001 o začasnem oglaševanju v javnih prostorih in na javnih površinah za davčna leta od 2002 do 2006 uveden davek na začasne oglase v javnih prostorih in na javnih površinah. Mesto Bruselj je sprejelo tudi uredbo o davku z dne 18. decembra 2006, ki je določala enako dajatev za davčno leto 2007. Mesto Bruselj je z davčnim letom 2008 uvedlo poseben davek na oglasne panoje ([49]).

(139) Komisija meni, da bi se morale uredbe o davku na oglasne panoje samodejno uporabljati za predolgo ohranjene panoje, zajete s pogodbo iz leta 1984, in da oprostitev plačila davkov, določena s temi uredbami o davku, za predolgo ohranjene panoje iz pogodbe iz leta 1984 pomeni odstopanje od referenčnega sistema.

(140) Navesti je treba, da je mesto Bruselj prvotno na podlagi oprostitve plačila davkov za oglase mesta Bruselj ([50]), določene v uredbi o davku z dne 17. oktobra 2001, menilo, da panoji, postavljeni v okviru izvajanja naročila iz leta

([49]) Uredbe o davku z dne 17. decembra 2007, 15. decembra 2008, 9. novembra 2009, 20. decembra 2010 in 5. decembra 2011. Člen 2 navedenih uredb o davku je določal, da so „oglasni panoji, na katere se nanaša ta uredba, reklamni panoji, začasni reklamni panoji, reklamni nosilci in reklamna stojala“. Na izračun davka so se nanašali členi od 4 do 6. Natančneje, člen 4, naslovljen Davek na oglasne panoje, je določal:
(a) Davek na oglasne panoje za posamezno davčno leto znaša 150,00 EUR/$m^2$.
(b) 1. Davek na oglasne panoje, namenjene izključno oglaševanju za kulturne, družbene in športne in podobne namene, vključno z oglaševanjem filmov in umetniških stvaritev ter sejmov, kongresov, razstav ali cirkusov, za posamezno davčno leto znaša 50,00 EUR/$m^2$.
2. Kadar pa je več kot 1/7 vidne oglasne površine namenjene komercialnim navedbam, imenom ali logotipom, so oglasni panoji, namenjeni izključno oglaševanju za kulturne, družbene, športne in podobne namene, vključno z oglaševanjem filmov in umetniških stvaritev ter sejmov, kongresov ali razstav, obdavčeni po stopnji, določeni v točki (a) tega člena.
(c) Davek se plača za celotno davčno leto, ne glede na datum postavitve ali demontaže zadevnega oglasnega panoja.
Člen 5, naslovljen Davek na začasne oglasne panoje, je določal: […]
Člen 6, naslovljen Določbe, ki so skupne členoma 4 in 5, je določal:
(a) Davek se plača za vsak posamezni oglasni pano.
(b) 1. Pri izračunu davka se vsak delček $m^2$ šteje kot celotni $m^2$.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 se oglasni panoji, manjši od 4 $m^2$, obdavčijo po delih ali delčkih velikosti 0,25 $m^2$, in sicer po predpisani tarifi, deljeni s štiri.
(c) Pri oglasnih panojih z več oglasnimi površinami se višina davka pomnoži s številom oglasnih površin.
a. Pri oglasnih panojih, opremljenih s sistemom, ki omogoča serijo ali menjavanje več oglasov na isti površini, se višina davka podvoji.
(d) Če se površina oglasnega panoja razlikuje od vidne oglasne površine, se davek izračuna na podlagi vidne oglasne površine.

([50]) Člen 5 je določal, da so davka, določenega s to uredbo, med drugim oproščeni „oglasi, ki jih objavi mesto ali organizacije, ki jih je to ustanovilo, so mu podrejene ali jih financira“. Kot je pojasnjeno v pripombah belgijskih organov z dne 20. februarja 2017 na dodatna vprašanja, ki jih je Komisija postavila 14. februarja 2017, mesto Bruselj ni nikoli samo upravljalo oglasnih panojev. To upravljanje je vedno potekalo prek tretjih oseb. Meso Bruselj ima v lasti le oglasne panoje, ki so bili predmet javnega naročila, 14. oktobra 1999 dodeljenega družbi JCD in podaljšanega ob zapadlosti. Trenutni izbrani ponudnik, to je družba CCB, za oglasne panoje plačuje najemnino in veljavne davke.

1999, ki so bili v njegovi lasti, niso obdavčljivi, kar bi se lahko zdelo v nasprotju s stališčem, ki ga je Komisija izrazila v uvodni izjavi 139. Določba o oprostitvi, ki se je izrecno nanašala na oglasne panoje mesta Bruselj, je bila namreč zatem vključena v člen 9 uredbe o davku z dne 17. decembra 2007 in pozneje v uredbe o davku z dne 15. decembra 2008, 9. novembra 2009, 20. decembra 2010 in 5. decembra 2011 ([51]).

(141) Vendar pa so belgijski organi tudi navedli, da je mesto Bruselj pozneje ugotovilo, da bi bila oprostitev plačila davka za oglasne panoje samo zato, ker so v lasti mesta Bruselj, čeprav to ni bilo upravljavec, nepravična do upravljavcev drugih oglasnih panojev. Posledično se je odločilo pobirati davke za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, ti davki pa so bili prvič obračunani 29. julija 2011 in so se nanašali na davčno leto 2009. Belgijski organi so pojasnili, da na podlagi člena 6 zakona z dne 24. decembra 1996, ki je bil nato razveljavljen s sklepom z dne 3. aprila 2014, retroaktivna obdavčitev ni bila mogoča za več kot tri leta pred 1. januarjem davčnega leta.

(142) Komisija na podlagi razlogovanja, ki so ga predstavili belgijski organi, meni, da bi se davki na oglasne panoje običajno uporabljali za panoje, zajete s pogodbo iz leta 1999, tako da to ni v nasprotju z njenim stališčem, da bi morali biti obdavčeni tudi panoji iz leta 1984, ki so se ohranili predolgo.

(143) Komisija v zvezi s tem opozarja, da v sodbah z dne 4. novembra 2016, ki ju je izdalo prvostopenjsko frankofonsko sodišče v Bruslju in v katerih je ugotovljeno, da družba JCD ni zavezanka za plačilo občinskega davka na oglaševanje, kar zadeva oglasne panoje, ki so v lasti mesta Bruselj, v okviru izvajanja naročila, dodeljenega tej družbi 14. oktobra 1999, ni upoštevano vprašanje skladnosti s pravili na področju državne pomoči.

(144) Izračun zneska najemnin in davkov, pri katerih je družba JCD prihranila, ni posebno težak, belgijski organi pa so ta znesek delno izračunali v okviru svoje utemeljitve *de minimis* (glej uvodni izjavi 52 in 53). Vendar pa belgijski organi Komisiji kljub njenim večkratnim prošnjam niso predložili ocene skupnega zneska pomoči. Družba CCB pa je predložila oceno zneska pomoči za vračilo, ki znaša približno 2 milijona EUR.

## 4. **ANALIZA STORITVE VILLO!**

### 4.1 **Razlogi za začetek postopka**

(145) Komisija je v sklepu o začetku postopka menila, da so, kar zadeva drugi del pritožbe, v zvezi z dodatnimi ukrepi (oprostitev nekaterih pristojbin ali nevtralizacija nekaterih davkov na občinski in regionalni ravni, glej uvodno izjavo 22), povezanimi s koncesijo za javno storitev Villo, ki jo je v regiji Bruselj-glavno mesto upravljala družba JCD, kumulativna merila za državno pomoč izpolnjena in da ti ukrepi posledično pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

(146) Natančneje, utemeljitve belgijskih organov, s katero so želeli pojasniti, zakaj ti ukrepi niso državna pomoč, pri čemer so uporabili sodno prakso v zvezi z zadevo Altmark, ker je bila družba JCD izbrana po preglednem javnem razpisu, v tem primeru ni mogoče uporabiti, ker zadevni dodatni ukrepi niso bili vključeni v ta javni razpis: dodeljeni so bili na podlagi javnega razpisa v okviru pogajanj za sklenitev pogodbe za storitev Villo. Po navedbah belgijskih organov ti dodatni ukrepi znašajo največ približno [400 000–500 000] EUR na leto (glej uvodno izjavo 22).

(147) Komisija je poleg tega izrazila resne dvome glede združljivosti dodatnih ukrepov z Odločbo Komisije 2005/842/ES ([52]) (v nadaljnjem besedilu: odločba SSGP iz leta 2005) in sklepom SSGP iz leta 2012, na katera se sklicujejo belgijski organi. Komisija je zlasti dvomila, da je nadzor nad koncesijo, ki so ga izvajali belgijski organi (ki so spremljali stroške opravljanja naloge, vendar ne podrobno vseh prihodkov), lahko zadostno preprečil kakršno koli prekomerno nadomestilo. Komisija je imela tudi pomisleke glede natančnih načinov porabe prihodkov iz oglaševanja iz pogodb, ki jih je s pogajanji na nacionalni ravni sklenila družba JCD, za koncesijo za storitev Villo, kot so prikazani v stroškovnem računovodstvu družbe JCD.

([51]) S členom 9 uredbe o davku z dne 17. decembra 2007 so izrecno oproščeni „oglasni panoji mesta Bruselj ali organizacij, ki jih je to ustanovilo ali so mu podrejene“.

([52]) Odločba Komisije 2005/842/ES z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 312, 29.11.2005, str. 67).

(148) Komisija se je iz vseh zgoraj navedenih razlogov odločila začeti postopek iz člena 108(2) PDEU v zvezi z zadevnim ukrepom ter je belgijske organe in vse zainteresirane strani pozvala, naj ji predložijo vse koristne informacije in pripombe v zvezi s tem ukrepom.

### 4.2 **Pripombe zainteresiranih strani k sklepu o začetku postopka**

(149) Komisija je prejela pripombe več zainteresiranih strank (družb CCB in JCD ter tretje osebe, ki je želela ostati anonimna), ki so povzete v nadaljevanju.

#### 4.2.1 *Pripombe družbe CCB*

(150) Komisija je pripombe družbe CCB prejela z dopisom z dne 16. julija 2015.

(151) Družba CCB meni, da je družba JCD prejela državno pomoč v okviru upravljanja koncesije za storitev Villo, ter navaja trditve zlasti v zvezi z merili državnih sredstev in prednosti.

##### 4.2.1.1 Državna sredstva

(152) Belgijski organi naj bi se s tem, ko so družbi JCD dodelili pravico do zasedbe in upravljanja javnih površin za oglaševalske namene (glej uvodne izjave od 19 do 22), ne da bi v zameno zahtevali plačilo, odrekli javnim prihodkom in naj bi družbi JCD dodelili gospodarsko prednost, ki pomeni državno pomoč ([53]).

##### 4.2.1.2 Prednost

(153) Družba CCB trdi, da nadomestilo, dodeljeno družbi JCD, ne izpolnjuje nobenega od meril, določenih s sodbo v zadevi Altmark.

Prvo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(154) Družba CCB meni, da upravljanje storitve Villo ni naloga zagotavljanja javne storitve, ki bi vključevala zagotavljanje storitev, ki jih podjetje, če bi upoštevalo le lasten poslovni interes, ne bi opravljalo ali jih ne bi opravljalo v istem obsegu ali pod istimi pogoji ([54]), pri čemer navaja primere številnih drugih evropskih mest, v katerih naj bi se avtomatizirane storitve izposoje koles že zadovoljivo zagotavljale pod komercialnimi pogoji ([55]).

Drugo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(155) Iz razpisne specifikacije naj bi bilo razvidno, da so bili bistveni elementi, kot so trajanje koncesije, načini financiranja storitve in sodelovanje organa, ki podeljuje koncesijo, pri financiranju storitve, opredeljeni zelo ohlapno ([56]) ter da posledično v razpisni specifikaciji niso bili jasno in pregledno določeni glavni parametri sistema financiranja storitve.

Tretje merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(156) Družba CCB meni, da ni bilo nikakršnega, niti predhodnega niti naknadnega, nadzora nad obsegom prednosti, dodeljenih družbi JCD v okviru koncesije za storitev Villo, in da natančni finančni učinek oprostitev davkov, dodeljenih družbi JCD, ostaja neznan. Tako naj ne bi bilo mogoče zagotoviti neobstoja prekomernega nadomestila.

([53]) Glej točko 33 Sporočila Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4).
([54]) Prav tam, točka 47.
([55]) Kot primer sta navedena Barcelona in Antwerpen.
([56]) Na primer, v zvezi s financiranjem naj bi bilo v razpisni specifikaciji navedeno, da je organ, ki podeljuje koncesijo, „odprt za različne načine financiranja“.

Četrto merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(157) Družba CCB ugotavlja, da je bila koncesija za storitev Villo družbi JCD dodeljena na podlagi postopka pogajanj s predhodno objavo, za katerega je samo v izjemnih primerih mogoče šteti, da zadostuje za izpolnitev tega četrtega merila iz sodbe v zadevi Altmark. Družba CCB meni, da ni mogoče ugotoviti, da tak javni razpis omogoča izbiro najcenejšega izvajalca storitve splošnega gospodarskega pomena, ker so bili dodatni ukrepi v zvezi z bistvenimi elementi koncesije (kot je dodelitev oprostitev plačila občinskih davkov) določeni po koncu javnega razpisa.

4.2.1.3 Združljivost

(158) Družba CCB izpodbija ugotovitev Komisije v sklepu o začetku postopka, da bi bilo treba združljivost ukrepov analizirati z vidika sklepa SSGP iz leta 2012.

Možnost uporabe sklepa SSGP iz leta 2012

(159) Družba CCB navaja, da nadomestila, dodeljena družbi JCD v okviru izvajanja koncesije za storitev Villo, znašajo več deset milijonov EUR na leto in tako presegajo letni prag 15 milijonov EUR, ki določa uporabo sklepa SSGP iz leta 2012 ([57]). Družba CCB zlasti meni, da je treba poleg prihodkov iz oglaševanja, tarif, ki jih plačujejo uporabniki, ter oprostitev plačila davkov in pristojbin upoštevati tudi prednosti, dodeljene družbi JCD, ker je bila oproščena plačila za zasedbo in upravljanje javnih površin za oglaševalske namene.

Upoštevanje zahtev iz sklepa SSGP iz leta 2012

(160) Družba CCB poleg tega navaja, da v obravnavani zadevi ni izpolnjenih več pogojev iz sklepa SSGP iz leta 2012.

(161) Akt o pooblastitvi: Družba CCB zanika, da so izpolnjeni pogoji akta o pooblastitvi, kot so opredeljeni v členu 4 sklepa SSGP iz leta 2012. Prvič, sklep, s katerim je urejeno upravljanje javne storitve Villo, z dne 25. novembra 2010 je bil sprejet približno dve leti po dodelitvi koncesije za storitev Villo ([58]). Drugič, pogodba za storitev Villo je bila podaljšana na 17 let in štiri mesece, čeprav je bilo trajanje v pogodbi za storitev Villo določeno na 15 let. Družba CCB zanika, da je to trajanje upravičeno glede na obseg potrebnih naložb, kot je navedeno v uvodni izjavi 99 sklepa o začetku postopka. Družba CCB navaja, da je iz letnih računovodskih izkazov družbe JCD razvidno, da se stroški koles, uvedenih v okviru sistema Villo, amortizirajo po stopnji 20 % na leto, kar pomeni, da so kolesa v celoti amortizirana pet let po datumu njihove uvedbe.

(162) Nadomestilo: mehanizem nadomestila ter merila za izračun, nadzor in pregled nadomestila naj ne bi bili zadostno opisani. Družba CCB v zvezi s tem, kar zadeva porabo oglaševalskih prihodkov, meni, da je ključno, da belgijski organi upoštevajo Gross Rating Point (GRP) ([59]) oglasnih površin storitve Villo in ne povprečnih prihodkov, ustvarjenih z vsemi površinami, ki jih družba JCD upravlja v okviru svojih mrež. Kar zadeva stroške, ki jih je treba upoštevati pri izračunu nadomestila, družba CCB poudarja, da gre v skladu s členom 5 sklepa SSGP iz leta 2012 izključno za „stroške, nastale pri opravljanju storitve splošnega gospodarskega pomena“, ta opredelitev pa naj bi izključevala morebitne stroške, povezane s postavitvijo in upravljanjem oglasnih panojev.

(163) Preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila: kot je bilo navedeno zgoraj (glej uvodno izjavo 156), družba CCB meni, da ni nikakršnega nadzora nad neobstojem prekomernega nadomestila za družbo JCD v okviru upravljanja koncesije za storitev Villo. Poleg tega naj bi po izračunih družbe CCB družba JCD prejemala znatno previsoko nadomestilo.

4.2.1.4 Zneski nadomestil

(164) Družba CCB izpodbija zneske na podlagi oprostitve plačila občinskih davkov, kot so navedeni v sklepu o začetku postopka. Po navedbah družbe CCB so se te oprostitve bistveno zvišale z začetkom polnega upravljanja koncesije za storitev Villo leta 2014, pri čemer naj bi znašale najmanj 650 000 EUR na leto, torej precej več od predvidenih [250 000–350 000] EUR na leto (glej uvodno izjavo 22).

([57]) Glej člen 2(a) sklepa SSGP iz leta 2012.

([58]) Člen 2 sklepa z dne 25. novembra 2010 o ureditvi upravljanja javne storitve avtomatizirane izposoje koles, ki je bil 7. decembra 2010 objavljen v Moniteur belge.

([59]) GRP je indeks, ki določa tržno vrednost oglasne površine glede na njeno sposobnost, da pritegne čim več potrošnikov, in pogostnost vizualnih stikov med to površino in ciljnim potrošnikom.

(165) Poleg tega družba CCB meni, da brezplačno upravljanje oglasnih panojev že samo po sebi pomeni državno pomoč. Družba CCB meni, da je treba opredeliti vrednost vsake oglasne površine, in s sklicevanjem na pogodbo med njo in mestom Antwerpen ugotavlja, da oprostitev vseh plačil, ki velja za družbo JCD, ustreza pomoči v višini skoraj 8 milijonov EUR na leto.

4.2.2 *Pripombe drugega pritožnika*

(166) Komisija je pripombe anonimne tretje osebe prejela 17. julija 2015. Tudi anonimna tretja oseba poudarja, da je s pogodbo za storitev Villo družbi JCD dodeljena državna pomoč.

(167) Natančneje, anonimna tretja oseba zanika, da so v obravnavani zadevi izpolnjeni pogoji iz sodbe v zadevi Altmark, saj parametri nadomestila niso bili objektivno in pregledno določeni vnaprej. Poleg tega naj ne bi bil vzpostavljen nikakršen sistem nadzora za izognitev prekomernemu nadomestilu, kar naj bi preprečevalo morebitno združljivost na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012.

(168) Nazadnje, anonimna tretja oseba „odločno“ ugovarja stališču belgijskih organov, v skladu s katerim naj bi za porabo prihodkov iz oglaševanja za površine v okviru storitve Villo obstajal razdelitveni ključ, ki je tako bistven kot GRP (glej uvodno izjavo 196).

4.2.3 *Pripombe družbe JCD*

(169) Družba JCD je svoje pripombe k sklepu o začetku postopka Komisiji poslala z dopisom z dne 17. julija 2015.

4.2.3.1 Obstoj državne pomoči

(170) Družba JCD trdi, da je pogodba za storitev Villo financirana izključno z zasebnimi sredstvi in da ji ne prinaša nobene gospodarske prednosti. Posledično naj pogodba za storitev Villo ne bi vključevala državne pomoči. Edina javna sredstva v obravnavani zadevi naj bi izhajala iz oprostitve plačila regionalnih pristojbin in klavzul o prilagoditvi cen, vsebovanih v pogodbah, sklenjenih z občinami. Družba JCD meni, da je treba te ukrepe obravnavati kot nadomestila za zagotavljanje javne storitve, zajeta s sodno prakso v zadevi Altmark. Družba JCD trdi predvsem naslednje:

Prvo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(171) V skladu s sklepom o ureditvi upravljanja storitve, dodeljene s pogodbo za storitev Villo, storitev zadeva „organizacijo avtomatiziranega sistema izposoje koles za prevoz oseb na celotnem ozemlju regije Bruselj-glavno mesto“. Družba JCD meni, da obveznosti v okviru te storitve vključujejo predvsem vzpostavitev mreže za izposojo koles, ki bo po privlačni ceni stalno dostopna vsem prebivalcem, in določajo obveznosti v zvezi z vzdrževanjem mreže, na primer v smislu prisotnosti na terenu in zamenjave okvarjenih koles. Tako družba JCD meni, da izpolnjevanje merila izvajanja obveznosti javne storitve „v obravnavani zadevi ne povzroča nobenih težav“.

Drugo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(172) Družba JCD poudarja, da obveznost, da se vnaprej opredelijo parametri nadomestila, ne pomeni, da mora biti to nadomestilo izračunano po posebni formuli. V obravnavani zadevi naj bi bili glavni parametri sistema financiranja objektivno in pregledno navedeni v razpisni specifikaciji, ki naj bi med drugim določala:

(i) da koncesionar prevzame operativno tveganje;

(ii) da organ, ki podeljuje koncesijo, daje prednost ponudbi, ki ne zahteva finančnega vložka regije; ter

(iii) da regija nikakor ne bo finančno posredovala na pavšalni in redni osnovi.

(173) Družba JCD tudi meni, da način delovanja oprostitve plačila regionalnih pristojbin omogoča natančen vnaprejšnji izračun zneska pristojbine, pri čemer se fiksni znesek pristojbine pomnoži s številom postavljenih panojev.

(174) Kar zadeva klavzule o prilagoditvi cen, naj bi bil njihov finančni vpliv znan vnaprej, saj so namenjene nadomestitvi zvišanja občinske obdavčitve, ne glede na to, da spreminjanja navedene obdavčitve seveda ni bilo mogoče predvideti.

Tretje merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(175) Družba JCD meni, da prekomerno nadomestilo ni mogoče, ker:

(i) je bila oprostitev plačila pristojbine za zasedbo regionalnih površin za oglaševalske namene dodeljena v zameno za njeno strinjanje z večjim izpadom prihodka zaradi zmanjšanja števila oglasnih panojev, ki jih je bilo mogoče postaviti na podlagi pogodbe za storitev Villo;

(ii) je bil izključni namen klavzul o prilagoditvi cen zaščititi ravnovesje pogodbe, ki je bilo prvotno določeno v pogodbi za storitev Villo, z zelo omejenim finančnim vplivom: manj kot [0–50 000] EUR za davčno leto 2013 in manj kot [0–50 000] EUR za davčno leto 2014;

(iii) je klavzula, namenjena nevtralizaciji spreminjanja regionalne obdavčitve, običajna klavzula, ki se ni nikoli uporabila;

(iv) je pogodba za storitev Villo pod strogim nadzorom belgijskih organov: število oglasnih panojev, ki jih je dovoljeno postaviti v okviru koncesije, je natančno določeno s pogodbo za storitev Villo; pogodba določa stroge obveznosti glede delovanja sistema; družba JCD mora regionalnim organom dati na voljo informacije v zvezi z izvajanjem pogodbe; pogodba določa obveznost družbe JCD, da upravnemu odboru predloži letno poročilo, ki se nanaša na podatke o uporabi sistema; upravni odbor vsaka tri leta pripravi poročilo o tehničnem in tehnološkem stanju parka koles; sklep o ureditvi upravljanja storitve, dodeljene s pogodbo Villo, pa določa, da regionalna vlada in parlament izvajata letni nadzor nad izvajanjem pogodbe o koncesiji. Poleg tega se v skladu s členom 21 pogodbe za storitev Villo družba JCD kaznuje s 4 000 EUR na dan, če ne upošteva veljavne zakonodaje in etičnih meril na področju oglaševanja; ter

(v) pogodba za storitev Villo ustvarja izgubo.

Četrto merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(176) Družba JCD trdi, da je bil postopek javnega razpisa, na podlagi katerega je bila sklenjena pogodba za storitev Villo, odprt, pregleden in nediskriminatoren ter da ni nobenega dvoma, da je regija izbrala kandidata, ki je sposoben zagotavljati javno storitev z najnižjimi stroški za skupnost, saj naj bi celo ob upoštevanju dodatnih ukrepov, sprejetih po koncu razpisnega postopka, ponudba družbe JCD ostala daleč najugodnejša.

4.2.3.2 Združljivost

(177) Če bi Komisija ugotovila, da oprostitev plačila regionalnih pristojbin in klavzule o prilagoditvi cen pomenijo državno pomoč, družba JCD navaja, da so te združljive z notranjim trgom na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012.

Možnost uporabe sklepa SSGP iz leta 2012

(178) S členom 2(1)(a) sklepa SSGP iz leta 2012 je njegovo področje uporabe omejeno na pomoč, ki ne presega letnega zneska v višini 15 milijonov EUR. Družba JCD opozarja, da je nadomestilo za javno storitev opredeljeno kot vsaka ugodnost, dodeljena iz javnih sredstev, ter da pri uporabi te določbe tako ni mogoče upoštevati javnih prihodkov in plačil uporabnikov. Posledično družba JCD meni, da je letni znesek domnevne pomoči v obravnavani zadevi precej pod tem pragom in zato spada na področje uporabe sklepa.

Upoštevanje zahtev iz sklepa SSGP iz leta 2012

(179) Družba JCD meni, da se s pogodbo za storitev Villo upoštevajo določbe sklepa SSGP iz leta 2012, in trdi naslednje.

(180) Akt o pooblastitvi: Družba JCD se sklicuje na uvodno izjavo 73 sklepa o začetku postopka, v skladu s katero so obveznosti zagotavljanja javne storitve, ki jih ima upravljavec koncesije, določene v pogodbi za storitev Villo in v sklepu z dne 25. novembra 2010, ki ga je sprejel regionalni parlament.

(181) Kar zadeva trajanje pooblastitve, družba JCD meni, da je 15-letno trajanje upravičeno glede na obseg potrebnih naložb. Postavitev postajališč in dobava koles vključujeta obsežne naložbe, medtem ko pogodba za storitev Villo omejuje število oglasnih panojev, ki se lahko postavijo, in indeksacijo uporabniških tarif. Poleg tega družba JCD opozarja, da odločba SSGP iz leta 2005, ki se je uporabljala ob sklenitvi pogodbe za storitev Villo, ni vsebovala nobene določbe v zvezi s trajanjem zadevne koncesije.

(182) Družba JCD meni, da v obravnavani zadevi ni bilo nujno, da akt o pooblastitvi določa ureditev vračila morebitnih prekomernih nadomestil, saj je bilo vsakršno tveganje prekomernega nadomestila izključeno že ob sklenitvi pogodbe za storitev Villo, med drugim ker je bilo naročilo dodeljeno na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka javnega razpisa.

(183) Nadomestilo: Družba JCD navaja, da ni mogla prejeti prekomernega nadomestila, saj je upravljanje koncesije do zdaj ustvarjalo izgubo. Zato ni treba izračunati dobička iz poslovanja družbe JCD, da bi se preverilo, ali ga je mogoče šteti za zmernega, tako da ni treba zagotoviti, da referenčna vrednost, uporabljena za preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila, ni precenjena.

(184) Kar zadeva porabo prihodkov iz oglaševanja, povezanih s pogodbo za storitev Villo, družba JCD navaja, da postavljene panoje vrednoti glede na pokritost prebivalstva, doseg in število površin, ne da bi se upošteval pogodbeni izvor teh površin, ter ob upoštevanju konkurenčnega okvira in njihove umeščenosti v strateško pomembno mesto. Po njenem mnenju presojanje dejanske vrednosti izključno na podlagi GRP, kot trdi družba CCB (glej uvodno izjavo 162), ni upoštevno, saj ena površina, ki se prodaja ločeno (tudi z zelo visokim GRP), ni zanimiva za oglaševalce, ki želijo nacionalno pokritost.

(185) Nadzor nad nadomestilom: Družba JCD meni, da je mogoče z operativnimi kontrolami, določenimi s pogodbo za storitev Villo (glej uvodno izjavo 175(iv)), dejansko zagotoviti neobstoj prekomernega nadomestila.

#### 4.2.3.3 Znesek nadomestil

(186) Kar zadeva oprostitev plačila pristojbine za zasedbo regionalnih javnih površin, družba JCD pojasnjuje, da se je v okviru pogajanj pred sklenitvijo pogodbe za storitev Villo strinjala z zmanjšanjem števila oglasnih panojev, ki jih bo mogoče postaviti v okviru koncesije za javno storitev, v primerjavi s tistim, kar je bilo določeno v njeni ponudbi.

(187) Število samostojnih panojev s površino 2 $m^2$ in število panojev s površino 8 $m^2$ sta se zmanjšali za 25 enot. V zameno je regija družbo JCD oprostila plačila pristojbine za zasedbo regionalnih javnih površin z oglasnimi panoji s površino 8 $m^2$, postavljenimi v okviru pogodbe za storitev Villo.

(188) Ta oprostitev znaša največ [50 000–150 000] EUR na leto (glej uvodno izjavo 22).

(189) Kar zadeva nevtralizacijo sprememb občinskih davkov, družba JCD pojasnjuje, da je finančni vpliv v praksi zelo omejen. Hkrati je odvisen od obračuna zadevnih davkov in fakturiranja, ki ga opravi družba JCD. Pristojbine, ki jih je družba JCD prefakturirala na podlagi klavzul o prilagoditvi cen, naj bi v praksi do leta 2017 znašale najmanj [0–50 000] EUR na leto.

### 4.3 **Pripombe Belgije**

#### 4.3.1 *Pripombe Belgije k sklepu o začetku postopka*

(190) Belgijski organi so svoje pripombe k sklepu o začetku postopka poslali z dopisom z dne 21. maja 2015.

4.3.1.1 Obstoj državne pomoči

(191) Belgijski organi so potrdili svoje prvotno stališče, da ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, sklenjeni z družbo JCD, izpolnjujejo vsa merila iz sodbe v zadevi Altmark, in da ti ukrepi torej niso državna pomoč.

(192) Trdili so predvsem naslednje:

Prvo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(193) Belgijski organi menijo, da ob spodbujanju ekološkega prevoznega sredstva, ki je odgovor na težave z mobilnostjo v Bruslju, dajanje avtomatiziranega sistema izposoje koles na voljo javnosti nedvomno izpolnjuje cilje splošnega pomena.

Drugo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(194) Belgijski organi menijo, da je razpisna specifikacija, na podlagi katere sta družbi JCD in CCB sestavili podrobni ponudbi, vsebovala glavne parametre sistema financiranja:

(i) prihodke sistema, ki so v celoti zasebnega izvora;

(ii) nobene neposredne subvencije ali neposrednega nadomestila za izgube iz koncesije; ter

(iii) operativno tveganje, ki ga v celoti prevzame koncesionar.

Tretje merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(195) Belgijski organi najprej menijo, da je bila koncesija dodeljena na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka, tako da je mogoče domnevati, da ni prekomernega nadomestila. Ker je regija izrecno izključila plačilo neposredne subvencije v zameno za koncesijo, je bilo zaradi odprtosti, preglednosti in nediskriminatornosti postopka nujno izključeno kakršno koli tveganje prekomernega nadomestila.

(196) Drugič, finančni ukrepi, predvideni s koncesijo, naj ne bi povzročili nikakršnega prekomernega nadomestila za družbo JCD. Belgijski organi menijo, da:

(i) se je oprostitev pristojbin za zasedbo javnih površin regije, do katere je bila upravičena družba JCD in ki je znašala največ [50 000–150 000] EUR na leto, nanašala le na majhen del skupnih stroškov delovanja koncesije, in sicer je v letu 2012 znašala [0–5] % teh stroškov;

(ii) je nevtralizacija morebitnih prihodnjih sprememb regionalnih davkov (glej uvodno izjavo 22) običajna klavzula v dolgotrajnih pogodbah o koncesiji, ki jo upravičujeta predvsem neodvisna davčna pristojnost regije in dejstvo, da v primeru izgub pri upravljanju koncesije ni predvideno nikakršno nadomestilo. Ker se regionalni davki in dajatve v obravnavani zadevi niso zvišali, se klavzula o nevtralizaciji ni nikoli uporabila;

(iii) klavzule o prilagoditvi cen v dvostranskih pogodbah, sklenjenih z občinami (glej uvodno izjavo 22), zgolj določajo neodvisen korektiv za zagotovitev ravnovesja pogodbe in v ničemer ne posegajo v višino občinskega davka, ki ga lahko občine še naprej spreminjajo same. Kot je prikazano v uvodni izjavi 82 sklepa o začetku postopka, naj bi ta nevtralizacija znašala največ med [50 000–100 000] EUR in [250 000–350 000] EUR, odvisno od zadevne primerjalne stopnje;

(iv) družba JCD, kar zadeva porabo prihodkov iz oglaševanja, za vsako pogodbo uporabi količnik vrednotenja, ki ustreza dodani vrednosti glede na povprečni prihodek na oglasno površino, ta metodologija pa je skladna z najnovejšimi praksami na tem področju; ter

(v) je pogodba o koncesiji podvržena sistematičnemu nadzoru. Po eni strani morata upravni odbor ([60]) in nadzorni odbor, ki jima družba JCD vsako leto predloži poročilo o delovanju sistema, nadzirati ustrezno izvajanje pogodbe. Po drugi strani sklep z dne 25. novembra 2010 določa, da vlada in parlament regije Bruselj-glavno mesto opravita letni nadzor nad izvajanjem pogodbe o koncesiji.

([60]) Upravni odbor je ustanovljen s členom 6 pogodbe o storitvi Villo in enakovredno sestavljen iz najmanj dveh članov, ki ju minister za mobilnost imenuje iz oddelka mesta Bruselj za mobilnost (Bruxelles Mobilité), in najmanj dveh članov, ki ju imenuje družba JCD.

Četrto merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(197) Belgijski organi menijo, da je bila koncesija za storitev Villo družbi JCD dodeljena na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka. Kar zadeva finančne ukrepe, dodane po javnem razpisu (glej uvodno izjavo 22), naj bi bil njihov edini cilj nadomestiti znižanje pričakovanih prihodkov iz oglaševanja in ohraniti prihodnje ravnovesje pogodbe.

4.3.1.2 Združljivost

(198) Ob predpostavki, da ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, pomenijo državno pomoč, belgijski organi menijo, da bi lahko bili združljivi z notranjim trgom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe, glede na to, da:

(i) zagotavljanje koles za souporabo ob spodbujanju ekološkega prevoznega sredstva kot alternative avtomobilu pomeni dobro opredeljen cilj v interesu skupnosti;

(ii) se financiranje koncesije skoraj v celoti izvaja z zasebnimi sredstvi ter da je ustrezno in sorazmerno, pri čemer ima spodbujevalni učinek; ter

(iii) so izkrivljanja konkurence in učinki na trgovino omejeni, saj koncesija temelji na učinkovitem in preglednem konkurenčnem postopku, ki se je uporabil popolnoma lokalno.

4.3.2 *Pripombe Belgije k pripombam zainteresiranih strani*

(199) Belgijski organi so svoje pripombe k pripombam zainteresiranih strani poslali z dopisom z dne 2. oktobra 2015.

(200) Belgijski organi zavračajo trditve pritožnikov. Navajajo, da ukrepi, predvideni s pogodbo za storitev Villo, izpolnjujejo vsa merila iz sodbe v zadevi Altmark in torej niso državna pomoč. Podredno menijo, da so ti ukrepi združljivi z notranjim trgom na podlagi:

(i) člena 107(3)(c) Pogodbe in

(ii) sklepa SSGP iz leta 2012.

4.3.2.1 Obstoj državne pomoči

(201) Medtem ko družba CCB trdi, da je regija Bruselj-glavno mesto družbi JCD dodelila pravico do zasedbe in upravljanja javnih površin za oglaševalske namene, ne da bi v zameno zahtevala plačilo, belgijski organi zavračajo to predpostavko in navajajo, da je plačilo za upravljanje oglasnih panojev zagotavljanje javne storitve izposoje koles, kot je bilo predvideno v javnem razpisu.

(202) Poleg tega belgijski organi potrjujejo stališče, ki so ga utemeljili v dopisu z dne 21. maja 2015, da so v obravnavani zadevi izpolnjena merila iz sodbe v zadevi Altmark (glej uvodne izjave od 191 do 197). Navajajo še nove trditve v zvezi s prvima meriloma iz sodbe v zadevi Altmark (glej uvodni izjavi 203 in 204).

Prvo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(203) Po navedbah belgijskih organov trditev družbe CCB, da se storitev izposoje koles, podobna sistemu Villo, že zagotavlja v drugih evropskih mestih, ne da bi bila izrecno opredeljena kot storitev splošnega gospodarskega pomena, v obravnavani zadevi ni upoštevna. Poudarjajo, da je pojem storitev splošnega gospodarskega pomena relativen in odvisen od okoliščin. Regija Bruselj-glavno mesto se v obravnavani zadevi spopada s še posebno močnim pritiskom avtomobilov, zato je treba sprejeti ambiciozne in učinkovite ukrepe. Belgijski organi ugotavljajo, da v navedenem primeru mesta Antwerpen zadevni upravljavec (družba CCB) prejema neposredno subvencijo.

Drugo merilo iz sodbe v zadevi Altmark

(204) Belgijski organi menijo, da bi bil konkurenčni postopek popolnoma nesmiseln, če bi moral biti način financiranja javne storitve natančno določen že v obvestilu o javnem naročilu, saj kandidati ne bi imeli nikakršnega manevrskega prostora. Potrjujejo svoje stališče, da so bili v razpisni specifikaciji objektivno in pregledno določeni parametri financiranja storitve (glej uvodno izjavo 194).

4.3.2.2 Združljivost

Možnost uporabe sklepa SSGP iz leta 2012

(205) Čeprav se belgijski organi ne strinjajo z vrednotenjem kakršne koli pomoči, menijo, da je skupni znesek domnevne pomoči vsekakor precej nižji od 15 milijonov EUR, saj so popolnoma zasebni prihodki (kot so prihodki iz oglaševanja) izključeni iz izračuna pomoči. Posledično menijo, da letni znesek domnevne pomoči dejansko spada na področje uporabe sklepa SSGP iz leta 2012.

Izpolnjevanje pogojev iz sklepa SSGP iz leta 2012

(206) Kar zadeva podaljšanje trajanja koncesije (glej uvodno izjavo 161), gre po navedbah belgijskih organov za uskladitev med trajanjem prve in druge faze (glej uvodno izjavo 20). Ta uskladitev naj bi bila upravičena iz več razlogov: daljšega trajanja različnih potrebnih postopkov, kot je bilo predvideno, želje po uskladitvi med obema fazama zaradi dobrega upravljanja, nujnosti nadomestitve zmanjšanja števila oglasnih panojev in želje po dovolj dolgem zagotavljanju javne storitve državljanom.

(207) Belgijski organi menijo, da je bila koncesija za storitev Villo družbi JCD dodeljena na podlagi jasnega in izrecnega akta o pooblastitvi, ki določa parametre nadomestila in preprečuje kakršno koli prekomerno nadomestilo (glej uvodne izjave od 193 do 197).

Člen 107(3)(c) PDEU

(208) Belgijski organi potrjujejo stališče, ki so ga utemeljili v dopisu z dne 21. maja 2015 (glej uvodno izjavo 198), da bi se lahko ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, šteli za združljive z notranjim trgom na podlagi člena 107(3)(c) PDEU, glede na to, da:

(i) zagotavljanje souporabe koles pomeni dobro opredeljen cilj v interesu skupnosti;

(ii) je pogodba zasnovana kot ustrezen in sorazmeren instrument s spodbujevalnim učinkom;

(iii) so izkrivljanja konkurence in učinki na trgovino omejeni.

## 4.4 **Dodatne pripombe zainteresiranih strani**

### 4.4.1 *Dodatne pripombe družbe CCB*

(209) Po mnenju družbe CCB so stroški, ki jih ima družba JCD z izvajanjem pogodbe za storitev Villo, precej nižji od prvotno napovedanih in torej od tistih, na katere so se belgijski organi sklicevali pri dokazovanju neobstoja prekomernega nadomestila:

(i) družba JCD naj bi imela korist od zmanjšanja števila koles, ki jih je bilo treba dati v uporabo, in sicer s 5 000 na 4 500 koles;

(ii) družba JCD naj bi lahko ustvarila velike prihranke zaradi aneksa k pogodbi za storitev Villo, s katerim se je število postajališč za kolesa zmanjšalo s 400 na 360; in

(iii) število voženj, evidentiranih s storitvijo Villo, naj bi se v letu 2015 zmanjšalo za 150 000 v primerjavi z letom 2014.

(210) Družba CCB je izračunala prihodke iz oglaševanja, ki jih je družba JCD ustvarila z izvajanjem pogodbe za storitev Villo, pri čemer je oglasne panoje opredelila glede na datum postavitve in lokacijo, nato je izračunala število oglasnih površin, ki jih ta družba upravlja, in nazadnje uporabila uradne tarife družbe JCD za njeno mrežo v Bruslju in običajne popuste v sektorju oglaševanja na prostem za to vrsto panojev. Glede na te izračune je družba JCD zadevne prihodke iz oglaševanja bistveno podcenila.

(211) Družba CCB ugotavlja, da je družba JCD med majem 2009 in februarjem 2017 prejela prekomerno nadomestilo v višini 27,3 milijonov EUR.

(212) Družba CCB meni, da bi bilo treba zaradi neobstoja nadzora nad neobstojem prekomernega nadomestila (glej uvodno izjavo 163) vzpostaviti sistem nadzora, s katerim bi se na letni osnovi preverjalo, ali koncesionar prejema prekomerno nadomestilo, in ugotovljeno prekomerno nadomestilo po potrebi odpravilo. Ta nadzor bi morala opravljati neodvisna tretja oseba.

(213) Družba CCB meni še, da bi moral nadzor nad neobstojem prekomernega nadomestila temeljiti na zmernem dobičku, izračunanem glede na stroške storitve splošnega gospodarskega pomena, ne pa glede na ustvarjene prihodke.

4.4.2 *Dodatne pripombe družbe JCD*

(214) Kar zadeva uporabo GRP za določitev prihodkov iz oglaševanja, ustvarjenih na podlagi pogodbe za storitev Villo (glej uvodni izjavi 162 in 184), je družba JCD pojasnila, da gre dejansko za eno od meril, ki jih uporablja za določitev vrednosti oglaševalskih mrež. Kljub temu meni, da teoretični indeks GRP za oglasne panoje ne zadostuje za vrednotenje panojev iz pogodbe. Družba JCD vrednoti panoje, postavljene v okviru posamezne pogodbe, glede na povprečni prihodek na oglasno površino, izračunan na nacionalni podlagi, pri katerem se uporabi korekcijski količnik, odvisen od različnih dejavnikov, med drugim od GRP oglasnih površin, lokacije panojev v mestu, ki je strateško pomembno za oglaševalce, ter stopnje oglaševalskega pritiska, ki se razlikuje od mesta do mesta, in konkurenčnega okvira.

(215) Družba JCD poudarja omejeno upoštevnost GRP, pri čemer navaja, da se s primerjavo GRP in cene na oglasno površino med njeno največjo nacionalno mrežo in njeno največjo bruseljsko mrežo dobita precenitvi – za [10–20] % oziroma [20–30] % –, podobni korekcijskemu količniku oglasnih površin, upravljanih v okviru pogodbe za storitev Villo, ki znaša [20–30] %.

(216) Kar zadeva stroške, nastale pri upravljanju pogodbe za storitev Villo, družba JCD meni, da zneski, ki jih je dobila družba CCB, niso realni, kar naj bi bila posledica:

(i) dejstva, da se pri metodi družbe CCB v ničemer ne upoštevajo naložbe v proizvodnjo infrastruktur, potrebnih ob začetku izvajanja koncesije;

(ii) tega, da družba CCB uporablja letni strošek na kolo v višini 1 450 EUR, ta znesek pa je bil predstavljen v ponudbi družbe JCD in je torej temeljil na ocenah.

(217) Družba JCD ne priznava zneskov, ki jih je družba CCB navedla v zvezi z nevtralizacijo občinskih davkov (glej uvodno izjavo 164). Po mnenju družbe JCD je razlika med zneski, ki jih je ocenila družba CCB, in dejanskimi zneski posledica:

(i) uporabe napačnih stopenj: v nasprotju z izračuni družbe CCB samo nekaj občin uporablja stopnjo davka na oglasne panoje, ki je višja od 75 EUR na vrtljivi $m^2$ na leto;

(ii) uporabe mehanizma za občine, ki jih to ne zadeva; zdi se, da družba CCB uporablja mehanizem prilagoditve za občine Etterbeek, Schaerbeek in Saint-Josse, čeprav dvostranske pogodbe s temi občinami ne vključujejo te klavzule;

(iii) samodejne uporabe mehanizma: v praksi družba JCD prejme zneske na podlagi mehanizma prilagoditve šele potem, ko občinam izstavi račun za pristojbino. Od postavitve in upravljanja oglasnih panojev do prejetja zneskov na podlagi klavzul o prilagoditvi lahko mine nekaj časa.

(218) Kar zadeva znesek prihodkov iz oglaševanja, naj bi družba CCB podcenila popust, ki ga uporablja družba JCD: višina popusta je blizu [60–70] % in ne 40 %. Z uporabo ustrezne stopnje popusta bi bili prihodki iz oglaševanja precej – skoraj za polovico – nižji od ocen, ki jih je predložila družba CCB.

(219) Družba JCD izpodbija tudi znesek, ki ga družba CCB navaja v zvezi z brezplačnim upravljanjem oglasnih panojev (glej uvodno izjavo 165). Po mnenju družbe JCD družba CCB ne upošteva dejstva, da je upravljanje oglasnih panojev, določeno s pogodbo za storitev Villo, neločljivo povezano z zagotavljanjem javne storitve izposoje koles. Prihodki iz oglaševanja so namreč namenjeni financiranju javne storitve.

(220) Družba JCD meni, da se upravljanje oglasnih panojev upošteva pri financiranju koncesije za storitev Villo, saj panoje Villo upravlja v zameno za precejšnje stroške, ki jih ima z zagotavljanjem javne storitve izposoje koles.

### 4.5 **Dodatne pripombe Belgije**

(221) Kar zadeva trajanje pogodbe za storitev Villo (glej uvodno izjavo 161), belgijski organi tudi navajajo, da odločba SSGP iz leta 2005, ki se je uporabljala ob sklenitvi pogodbe za storitev Villo, ni vsebovala nobene določbe v zvezi s trajanjem zagotavljanja javne storitve (glej uvodno izjavo 181). Poleg tega belgijski organi menijo, da je bilo podaljšanje trajanja koncesije za storitev Villo z aneksom upravičeno iz treh razlogov:

(i) okoliščin, na katere stranki nista mogli vplivati in zaradi katerih se je izvajanje pogodbe zamaknilo;

(ii) želje po uskladitvi med obema fazama pogodbe za storitev Villo: prvotno naj bi obe fazi pogodbe trajali 15 let, pri čemer sta bili uvedeni ob različnem času. To naj bi v praksi pomenilo, da bi se prva in druga faza iztekli ob različnem času (kot je navedeno v uvodu k aneksu); in

(iii) zmanjšanja števila kosov oglaševalske opreme, ki jo je upravljala družba JCD, zaradi aneksa k pogodbi za storitev Villo.

### 4.6 **Drugi aneks k pogodbi za storitev Villo**

(222) Regija Bruselj-glavno mesto in družba JCD sta 29. marca 2018 podpisali aneks k pogodbi za storitev Villo. Ta aneks je bil uveden, da bi se omogočil natančnejši in rednejši nadzor nad neobstojem prekomernega nadomestila.

(223) Aneks določa, da se regiji pošljejo rezultati ločenega stroškovnega računovodstva družbe JCD. V rezultatih se navedejo prihodki iz koncesije za storitev Villo, pri čemer se razlikuje med prejemki na podlagi plačil uporabnikov, prihodki iz oglaševanja, oprostitvijo plačila regionalne pristojbine in nevtralizacijo zvišanja občinskih davkov, ter stroški koncesije, pri čemer se razlikuje med operativnimi stroški, upravljavskimi stroški in amortizacijo naložb, povezanih s storitvijo Villo.

(224) Aneks določa, da revizor, pristojen za revidiranje letnih računovodskih izkazov družbe JCD (v nadaljnjem besedilu: revizor), vsako leto preveri, ali so načela ločenega knjigovodstva, ki jih izvaja družba JCD, v skladu s sklepom SSGP iz leta 2012. Vsako leto se rezultati ločenega knjigovodstva, potem ko jih preveri revizor, pošljejo zakonitemu revizorju.

(225) Zakoniti revizor vsako leto preveri, ali delež letnega skupnega dobička iz poslovanja (EBIT), razdeljenega glede na skupne letne stroške (od leta 2009), povezane z upravljanjem koncesije za storitev Villo, ne presega praga [10–20] % ([61]). V primeru prekoračitve in v mejah prekoračitve praga se znesek regionalne pristojbine, katere plačila je družba JCD oproščena, povečan za znesek, ki je posledica vpliva ukrepov, povezanih z občinskimi davki, plača retroaktivno v celoti ali po delih za predhodno leto.

(226) Aneks tudi določa, da revizor v skladu s to metodo preveri neobstoj prekomernega nadomestila za obdobje 2009–2017 in pripravi zbirno poročilo, naslovljeno na upravni odbor. Poročilo je bilo treba pripraviti čim prej po podpisu tega aneksa.

### 4.7 **Ocena ukrepov pred sklenitvijo drugega aneksa**

(227) Komisija v svoji oceni razlikuje med obdobjem pred sklenitvijo aneksa (glej uvodno izjavo 222) in obdobjem po njegovi sklenitvi.

#### 4.7.1 *Državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU*

(228) Merila, na podlagi katerih je mogoče dokazati obstoj državne pomoči, so opisana v uvodnih izjavah 70 in 71. V uvodnih izjavah od 229 do 249 je preverjeno, ali so merila izpolnjena za vsakega od ukrepov: oprostitev plačila regionalnih pristojbin za zasedbo javnih površin, nevtralizacija zvišanja občinskih davkov in klavzula o nepredvidljivosti regionalnih davkov (glej uvodno izjavo 22).

([61]) Kar ustreza standardnemu [10–20]-odstotnemu deležu prihodkov.

4.7.1.1 Pripisljivost in državna sredstva

(229) Merila, na podlagi katerih je mogoče dokazati pripisljivost in obstoj državnih sredstev, so opisana v uvodnih izjavah 72 in 73.

Pripisljivost

(230) Ni sporno, da je koncesijo za storitev Villo dodelila regija Bruselj-glavno mesto in da je regija po tej dodelitvi odobrila dodatne ukrepe (glej uvodne izjave od 19 do 22). Sporni ukrepi so torej pripisljivi državi.

Državna sredstva

(231) Izguba prihodkov za regijo Bruselj-glavno mesto, pa tudi za različne občine na njenem ozemlju, ki so povezane s spornimi ukrepi, pomeni izpad prihodka za javne organe in torej prav toliko državnih sredstev, prenesenih na družbo JCD.

(232) Natančneje, zadevna državna sredstva so (i) izpad prihodka zaradi oprostitve plačila pristojbine za zasedbo javnih površin regije Bruselj-glavno mesto z oglasnimi panoji s površino 8 $m^2$, ki znaša največ [50 000–150 000] EUR na leto; (ii) izguba prihodkov, povezana z nevtralizacijo morebitnega zvišanja regionalnih davkov, ki ustreza znesku tega zvišanja; in (iii) izguba prihodkov, povezana z nevtralizacijo morebitnega zvišanja občinskih davkov, ki ustreza znesku tega zvišanja in znaša največ [250 000–350 000] EUR na leto (glej uvodno izjavo 22).

(233) Sistem izposoje koles Villo se financira tudi z upravljanjem in uporabo oglasnih panojev, kot dopolnilo k plačilom uporabnikov. Prihodki iz oglaševanja in plačila uporabnikov koncesije so popolnoma zasebna sredstva in jih ni mogoče opredeliti za državna sredstva.

(234) Komisija meni, da prihodki iz oglaševanja, ki jih prejema družba JCD, očitno ne pomenijo državnih sredstev, ker ti prihodki iz oglaševanja izhajajo iz zasebnih pogodb med družbo JCD in njenimi strankami, v katere država nikakor ne posega.

(235) Poleg tega ni mogoče šteti, da se regija Bruselj-glavno mesto odreka državnim sredstvom, zgolj zato, ker se s tako ali drugačno gospodarsko dejavnostjo ne ukvarja sama. Tak pristop k državnim sredstvom bi bil izredno širok in bi državi prepovedoval, da dovoli dejavnosti na svojem ozemlju, ne da bi predhodno preverila, da dejavnosti ne bi mogla opravljati sama.

4.7.1.2 Obstoj gospodarske prednosti

(236) Merila, na podlagi katerih je mogoče dokazati obstoj selektivne gospodarske prednosti, so opisana v uvodnih izjavah 82 in 83.

(237) V obravnavani zadevi se družba JCD z oprostitvijo plačila regionalnih pristojbin in nevtralizacijo zvišanja občinskih pristojbin izogne stroškom, ki bi običajno morali bremeniti njena finančna sredstva, tako da ji je dejansko lahko zagotovljena prednost.

(238) Vendar pa belgijski organi menijo, da je treba dodatne ukrepe obravnavati kot nadomestila za javno storitev, zajeta s sodno prakso iz sodbe v zadevi Altmark.

(239) Sodišče Evropske unije je v sodbi v zadevi Altmark pojasnilo, da nadomestilo, dodeljeno iz državnih sredstev, za stroške, povezane z zagotavljanjem storitve splošnega gospodarskega pomena, ne pomeni prednosti, če so izpolnjeni naslednji štirje kumulativni pogoji ([62]):

(i) podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko izpolnjevati obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene;

(ii) merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti objektivno in pregledno določena vnaprej;

([62]) Sodba Sodišča v zadevi C-280/00, *Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg*, ECLI:EU:C:2003:415, točke od 87 do 95.

(iii) nadomestilo ne sme presegati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe, ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti; in

(iv) če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, ni izbrano s postopkom oddaje javnega naročila, ki omogoča, da se izbere tisti ponudnik, ki lahko te storitve opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se mora raven potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno, dobro vodeno podjetje imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti.

(240) Kar zadeva drugo merilo iz sodbe v zadevi Altmark, Komisija opozarja, da finančne posledice, ki so jih za regijo Bruselj-glavno mesto imeli dodatni ukrepi, ki so bili v pogodbi predvideni šele po javnem razpisu, zlasti ukrep, kot je nevtralizacija zvišanja občinskih pristojbin, ob odobritvi tega ukrepa niso bile znane, ker je bil v celoti odvisen od prihodnjega spreminjanja občinskih davkov. Ker največje finančne posledice tega ukrepa niso omejene, Komisija meni, da ni popolnoma pregleden.

(241) Kar zadeva tretje merilo iz sodbe v zadevi Altmark, se ob odobritvi analiziranih dodatnih ukrepov ni predhodno preverilo, ali nadomestilo, ki ga bo družba JCD prejemala med upravljanjem koncesije, ne presega tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali zaradi izpolnjevanja obveznosti javne službe, ob upoštevanju realiziranih prejemkov in zmernega dobička za izpolnjevanje navedenih obveznosti.

(242) Nazadnje, kar zadeva četrto merilo iz sodbe v zadevi Altmark, Komisija meni, da zaradi sprejemanja nekaterih dodatnih ukrepov po javnem razpisu ni jasno, ali se lahko cilj tega javnega razpisa glede na sodbo v zadevi Altmark, tj. izbrati izvajalca, ki bo lahko storitev zagotavljal z najnižjimi stroški za skupnost, šteje za dosežen. Kakor hitro vsi ukrepi nadomestila niso vključeni v zadevni javni razpis, je namreč težko ugotoviti, ali tak javni razpis omogoča izbiro izvajalca, ki bo storitev splošnega gospodarskega pomena zagotavljal z najnižjimi stroški, pa čeprav je postopek javnega razpisa sam po sebi pregleden.

(243) Komisija iz razlogov, navedenih v uvodnih izjavah od 240 do 242, meni, da pogoji iz sodne prakse v zadevi Altmark v obravnavani zadevi niso izpolnjeni in da je posledično s prenosi dodatnih državnih sredstev, o katerih je bilo odločeno po javnem razpisu, družbi JCD dejansko zagotovljena gospodarska prednost.

(244) Kar zadeva izračun zneska te prednosti, so belgijski organi prvotno ocenili, da bo nevtralizacija občinskih davkov ustrezala največ približno [50 000–100 000] EUR na leto. Vendar se je pri tem izračunu upoštevalo dejstvo, da občine za javne storitve na splošno uporabljajo nižjo stopnjo davkov kot za komercialne izvajalce, ki morajo davek plačevati po višji standardni stopnji. Belgijski organi štejejo za prednost zgolj razliko med ugodnejšo višino davka, priznano javnim storitvam na splošno, in višino davkov, ki se za družbo JCD dejansko uporablja v okviru koncesije za storitev Villo. Komisija pa meni, da prednost, ki je bila dejansko dodeljena družbi JCD, ustreza razliki med standardno stopnjo in stopnjo, ki se uporablja za družbo JCD. Ta prednost bi lahko glede na prvotne izračune belgijskih organov znašala največ [250 000–350 000] EUR na leto ([63]).

(245) Skupno naj bi bila družbi JCD dodeljena prednost v višini največ [400 000–500 000] EUR na leto ([50 000–150 000] EUR za oprostitev plačila pristojbine za zasedbo javnih površin regije Bruselj-glavno mesto in [250 000–350 000] EUR, ki ustrezajo uporabi klavzule o prilagoditvi cen v zvezi z občinskimi davki, glej uvodno izjavo 22).

4.7.1.3 Selektivnost

(246) Merila, na podlagi katerih je mogoče oceniti selektivnost ukrepa, so opisana v uvodni izjavi 97.

([63]) Glej uvodno izjavo 82 sklepa o začetku postopka.

(247) Ker sporni ukrepi pomenijo individualne ukrepe pomoči, je mogoče o njihovi selektivnosti sklepati na podlagi ugotovitve gospodarske prednosti (glej uvodne izjave od 236 do 245) ([64]). Ker ni dokazov o nasprotnem, ta domneva v obravnavani zadevi velja in zadostuje za to, da se ukrepi razglasijo za selektivne.

4.7.1.4 Izkrivljanje konkurence in učinek na trgovino med državami članicami

(248) Iz istih razlogov, kot so opisani v uvodnih izjavah od 103 do 121, imajo dodatni ukrepi, dodeljeni družbi JCD za koncesijo za storitev Villo, učinke, ki bi potencialno lahko izkrivljali konkurenco in vplivali na trgovino med državami članicami.

4.7.1.5 Sklepna ugotovitev o obstoju državne pomoči

(249) Komisija na podlagi zgornjih preudarkov meni, da so v zvezi z dodatnimi ukrepi, povezanimi s koncesijo za javno storitev Villo, ki jo je v regiji Bruselj-glavno mesto upravljala družba JCD, izpolnjena kumulativna merila za državno pomoč in da posledično ti ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

4.7.2 *Zakonitost pomoči*

(250) Komisija ugotavlja, da dodatni ukrepi, na katere se nanaša ta del pritožbe in ki pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, niso bili priglašeni v skladu s členom 108(3) PDEU.

(251) Vendar pa belgijski organi menijo, da ti ukrepi, če so državna pomoč, pomenijo nadomestila za javno storitev, ki so združljiva z notranjim trgom na podlagi sklepa SSGP, ki se je uporabljal v času dejanskega stanja (ob odobritvi teh ukrepov je bila veljavno besedilo odločba SSGP iz leta 2005, ki je bila nadomeščena s sklepom SSGP iz leta 2012). Obe besedili določata izvzetje iz priglasitve za ukrepe, ki izpolnjujejo v njih navedene pogoje združljivosti ([65]).

(252) Da se ukrepi štejejo za združljive, naj bi zadostovalo, da izpolnjujejo pogoje, zahtevane z odločbo SSGP iz leta 2005, ki se je uporabljala ob njihovi odobritvi. Združljivost z odločbo SSGP iz leta 2005 je analizirana v nadaljevanju.

4.7.3 *Združljivost pomoči na podlagi odločbe SSGP iz leta 2005*

4.7.3.1 Področje uporabe

(253) Odločba SSGP iz leta 2005 se uporablja izključno za storitve, ki jih je mogoče opredeliti kot storitve splošnega gospodarskega pomena. Iz sodne prakse izhaja, da imajo države članice visoko stopnjo diskrecije pri uvrščanju storitev med storitve splošnega gospodarskega pomena, če ni sektorskih pravil na ravni Unije, ki bi urejala zadevno področje, pri čemer je naloga Komisije zagotoviti, da se pri tem ne pojavljajo očitne napake.

(254) Komisija meni, da v obravnavani zadevi ni očitne napake, ker se s storitvijo izpolnjuje potreba državljanov, ki pod enakimi pogoji ne bi bila izpolnjena brez posredovanja države (znesek, ki ga plačujejo uporabniki, na primer ne zadostuje za kritje stroškov storitve). Prav tako je zanimivo navesti, da je belgijsko ustavno sodišče, ki je obravnavalo to vprašanje, potrdilo, da je avtomatizirani sistem izposoje koles Villo javna storitev ([66]).

([64]) Sodba Sodišča z dne 4. junija 2005 v zadevi C-15/14 P, *Komisija proti MOL*, ECLI :EU:C:2015:362, točka 60. Sodba Sodišča z dne 30. junija 2006 v zadevi C-270/15 P, *Kraljevina Belgija proti Evropski komisiji*, ECLI :EU:C:2016:489, točka 49. Sodba Splošnega sodišča z dne 13. decembra 2017 v zadevi T-314/15, *Helenska republika proti Evropski komisiji*, ECLI :EU:T:2017:903, točka 79.

([65]) Glej člen 3 odločbe SSGP iz leta 2005 in sklepa SSGP iz leta 2012.

([66]) Glej sodbo belgijskega ustavnega sodišča, 68/2012, z dne 31. maja 2012.

(255) Odločba SSGP iz leta 2005 se glede na člen 2(1)(a) uporablja za državno pomoč v obliki nadomestil za javne storitve, ki ne presega 30 milijonov EUR na leto in je dodeljena podjetjem, katerih povprečni letni promet pred obdavčitvijo, ki vključuje vse dejavnosti, ne presega 100 milijonov EUR v obdobju dveh finančnih let pred letom, v katerem je bila dodeljena storitev splošnega gospodarskega pomena.

(256) Skupni znesek pomoči, dodeljene družbi JCD v obliki oprostitve plačila pristojbine za zasedbo javnih površin in nevtralizacije zvišanja občinskih davkov, je precej pod pragom 30 milijonov EUR na leto, saj po ocenah belgijskih organov znaša največ [400 000–500 000] EUR na leto (glej uvodno izjavo 245). Poleg tega je bil letni promet v obdobju 2006–2007 bistveno nižji od 100 milijonov EUR. Odločba SSGP iz leta 2005 naj bi bila na tej podlagi torej upoštevna.

4.7.3.2 Skladnost z zahtevami

(257) S členom 4 odločbe SSGP iz leta 2005 se zahteva, da se „[z]adevno podjetje […] pooblasti za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena z enim ali več akti, katerih obliko lahko določi vsaka država članica. Akt ali akti vključujejo zlasti: […] ureditve za preprečevanje kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo."

(258) Jasen in izrecen opis ureditve za preprečevanje kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo je bil v akt o pooblastitvi družbe JCD vključen šele 29. marca 2018, ko je bil sprejet drugi aneks k pogodbi za storitev Villo (glej uvodne izjave od 222 do 226). Komisija posledično meni, da ta zahteva iz odločbe SSGP iz leta 2005 ni izpolnjena in da zadevna pomoč ni združljiva z notranjim trgom na podlagi odločbe SSGP iz leta 2005.

4.7.4 *Združljivost pomoči na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012*

4.7.4.1 Področje uporabe

(259) Sklep SSGP iz leta 2012 v členu 10(b) določa, da je „[v]saka pomoč, ki je začela učinkovati pred začetkom veljavnosti tega sklepa in ni bila združljiva z notranjim trgom niti ne izvzeta iz obveznosti priglasitve v skladu z Odločbo 2005/842/ES, vendar izpolnjuje pogoje iz tega sklepa, […] združljiva z notranjim trgom ter izvzeta iz obveznosti predhodne priglasitve". Komisija glede na navedeno torej meni, da je treba pomoč analizirati na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012.

(260) Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 253 in 254, Komisija meni, da ni očitne napake pri opredelitvi storitve splošnega gospodarskega pomena. Sklep SSGP iz leta 2012 se glede na člen 2(1)(a) uporablja za državno pomoč v obliki nadomestil za javne storitve, nižjih od 15 milijonov EUR. Po ocenah belgijskih organov (glej uvodno izjavo 245) je skupni znesek pomoči, dodeljene družbi JCD, precej pod tem pragom. Sklep SSGP iz leta 2012 naj bi bil na tej podlagi torej upošteven.

4.7.4.2 Skladnost z zahtevami

(261) S členom 4 sklepa SSGP iz leta 2012 (tako kot odločbe SSGP iz leta 2005) se zahteva, da se „[z]adevno podjetje […] pooblasti za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena z enim ali več akti, katerih obliko lahko določi vsaka država članica. Akt ali akti vključujejo zlasti: […] ureditve za preprečevanje kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo."

(262) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 258, Komisija meni, da ta zahteva iz sklepa SSGP ni izpolnjena in da zadevna pomoč ni združljiva z notranjim trgom na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012.

4.7.5 *Združljivost pomoči na podlagi okvira za SSGP iz leta 2012*

4.7.5.1 Področje uporabe

(263) V skladu s točko 7 Sporočila Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena ([67]) (v nadaljnjem besedilu: okvir za SSGP iz leta 2012) se „[n]načela iz tega sporočila […] uporabljajo za nadomestila za javne storitve, ki pomenijo državno pomoč, za katero se ne uporablja [s]klep [SSGP iz leta 2012]“. Komisija glede na navedeno torej meni, da je treba pomoč analizirati na podlagi okvira za SSGP iz leta 2012.

(264) V skladu s točko 69 okvira za SSGP iz leta 2012 bo „Komisija […] načela iz tega sporočila uporabljala za nezakonito pomoč, v zvezi s katero bo sprejela odločitev po 31. januarju 2012, tudi če je bila pomoč dodeljena pred tem datumom“. Okvir za SSGP iz leta 2012 se torej uporablja že od začetka koncesije za storitev Villo.

4.7.5.2 Skladnost z zahtevami

(265) Komisija bo preverila združljivost pomoči s pogoji iz oddelka 2 okvira za SSGP iz leta 2012 ob upoštevanju dejstva, da se v skladu s točko 61 okvira „[n]načela iz odstavkov 14, 19, 20, 24, 39, 51 do 59 in odstavka 60(a) […] ne uporabljajo za pomoč, ki izpolnjuje pogoje iz člena 2(1) [s]klepa [SSGP iz leta 2012]“. Kot je bilo prikazano zgoraj (glej uvodno izjavo 260), pomoč v obravnavani zadevi izpolnjuje te pogoje.

Resnična storitev splošnega gospodarskega pomena

(266) V skladu s točko 12 okvira za SSGP iz leta 2012 mora „[p]omoč […] biti dodeljena resnični […] storitvi splošnega gospodarskega pomena, kakor je navedena v členu 106(2) Pogodbe“. Komisija meni, da izvajanje pogodbe za storitev Villo ustreza resnični storitvi splošnega gospodarskega pomena (glej uvodni izjavi 253 in 254).

Potreba po aktu o pooblastitvi, v katerem so določene obveznosti javne storitve in metode za izračun nadomestila

(267) V skladu s točko 15 okvira za SSGP iz leta 2012 mora biti „[z]adevno podjetje […] pooblaščeno za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena z enim ali več akti, katerih obliko lahko določi vsaka država članica“. V skladu s točko 16 morajo biti v takem aktu med drugim določeni vsebina in trajanje obveznosti javne storitve; zadevno podjetje, pooblaščeno za te obveznosti, in, če je primerno, zadevno ozemlje; vrsta vseh izključnih ali posebnih pravic, dodeljenih podjetju; opis mehanizma nadomestila in parametrov za izračun, spremljanje in pregled nadomestila; ureditve za preprečitev kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo.

(268) Koncesijo za storitev Villo so kot koncesijo za javno storitev opredelili belgijski organi v pogodbi za storitev Villo. Poleg tega je regionalni parlament 25. novembra 2010 sprejel sklep o ureditvi upravljanja javne storitve Villo.

(269) V pogodbi za storitev Villo je bila javna storitev opredeljena kot „dajanje na voljo avtomatiziranega sistema izposoje koles za celotno ozemlje regije Bruselj-glavno mesto, in sicer na stroške in tveganja koncesionarja, pod nadzorom vlade in ob izpolnjevanju minimalnih pogojev, ki jih ta določi“. V njej so navedene obveznosti zagotavljanja javne storitve, ki jih ima upravljavec koncesije. V tem aktu so opisani narava, geografski obseg in delovanje storitve. Opisan je tudi sistem določanja tarif za uporabnike.

(270) Trajanje pooblastitve: trajanje koncesije je bilo določeno na 15 let in je bilo z aneksom h koncesiji z dne 9. junija 2011 podaljšano še za dve leti in štiri mesece (glej uvodno izjavo 161). To trajanje je utemeljeno z obsegom potrebnih naložb. To ponazarja zlasti dejstvo, da je družba JCD utrpela velike gospodarske izgube in je začela ustvarjati dobiček šele leta 2016 (glej preglednico 1 v nadaljevanju).

([67]) UL C 8, 11.1.2012, str. 4.

(271) Parametri nadomestila: parametri nadomestila v zvezi z zadevnimi ukrepi pomoči (dodatni ukrepi) so jasno opredeljeni v pogodbi za storitev Villo.

(272) Preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila: vzpostavitev nadzora nad neobstojem prekomernega nadomestila je pogoj za združljivost tako v sklepu SSGP iz leta 2012 (glej člen 4(e) sklepa) kot tudi v okviru za SSGP iz leta 2012 (glej točko 16(e) okvira). Komisija je v uvodni izjavi 262 ugotovila, da zahteva iz člena 4(e) sklepa SSGP iz leta 2012 v obravnavani zadevi ni izpolnjena. Vendar je iz pregledov revizorja, in sicer revizijskega podjetja KPMG, razvidno, da v obdobju 2009–2017 ni bilo nobenega dejanskega prekomernega nadomestila (glej preglednico 1 v nadaljevanju).

*Preglednica 1*

**Preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila**

| | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | Skupaj |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Prihodki iz oglaševanja na panojih 2 m^2 | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki od upravljanja blatnikov | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki iz oglaševanja na panojih 8 m^2 | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki od uporabnikov | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki na podlagi prefakturiranja davkov 2 m^2 | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki na podlagi prefakturiranja davkov 8 m^2 | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Skupaj prihodki (A) | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Regionalna pristojbina | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Prihodki na podlagi klavzule o prilagoditvi cen | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Skupaj nadomestilo za javno storitev (B) | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Davki na oglaševanje | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Stroški neposrednega upravljanja | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Upravljavski stroški | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Amortizacije | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Skupaj stroški (C) | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Dobiček iz poslovanja (D) = (A) + (B) - (C) | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] |
| Donosnost (E) = (D) / (C) | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | […] | *[…]* |

(273) Družba CCB je glede preverjanja neobstoja prekomernega nadomestila predložila več pripomb.

(274) Po eni strani družba CCB meni, da stroškov, povezanih s postavitvijo in upravljanjem oglasnih panojev, ni mogoče upoštevati pri izračunu nadomestila, dodeljenega družbi JCD (glej uvodno izjavo 162). Poleg tega meni, da bi bilo treba brezplačno upravljanje javnih površin za oglaševalske namene (kar imenuje oprostitev plačila pristojbine za zasedbo občinskih javnih površin) količinsko opredeliti glede na vrednost oglasnih panojev (glej uvodno izjavo 165).

(275) Komisija dejansko meni, da je treba oglasne panoje upoštevati pri preverjanju prekomernega nadomestila. Pri tem upošteva prihodke in stroške, ki so dejansko nastali s temi panoji. Nobene potrebe ni, da bi se pri tem sklicevali na oceno površin, ki bi bila sama po sebi odvisna od prihodkov in stroškov, ki bi s takimi panoji lahko nastali (glej preglednico 1 zgoraj). Čeprav imajo oglasni panoji višjo operativno vrednost, kot je potrebna za kritje stroškov, nastalih z upravljanjem koncesije za storitev Villo, mora to neravnovesje s tem izračunom privesti do ugotovitve prekomernega nadomestila.

(276) Družba CCB izpodbija znesek dodeljene pomoči, ki izhaja iz oprostitve plačila občinskih davkov (glej uvodno izjavo 164). Družba JCD je ugotovila več napak pri izračunih družbe CCB (glej uvodno izjavo 217). Komisija kljub temu navaja, da bi tudi ob upoštevanju zneska pomoči v višini 650 000 EUR na leto, kot ga je ugotovila družba CCB, naloga javne storitve na splošno izkazovala izgubo v obdobju 2009–2017.

(277) Kar zadeva trditev družbe CCB, da so stroški, ki jih ima družba JCD pri upravljanju koncesije za storitev Villo, precej nižji od prvotno napovedanih (glej uvodno izjavo 209), zadostuje ugotoviti, da preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila temelji na dejanskih stroških družbe JCD in ne na projekcijah ali ocenah.

(278) Skratka, Komisija ugotavlja, da družba JCD med letoma 2009 in 2017 ni prejela prekomernega nadomestila za zagotavljanje storitve splošnega gospodarskega pomena Villo.

(279) Komisija meni, da je obstoj mehanizma nadzora nad neobstojem prekomernega nadomestila dejansko nepogrešljiv samo za razglasitev pomoči za združljivo na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012, ker je država odgovorna za nadzor nad neobstojem prekomernega nadomestila, in za razglasitev pomoči za združljivo na podlagi okvira za SSGP iz leta 2012, kar zadeva priglašene ukrepe, ker Komisija na podlagi tega mehanizma zavrne možnost prihodnjega prekomernega nadomestila in ker ne izvede naknadnega preverjanja. Če Komisija naknadno preveri neobstoj prekomernega nadomestila, to formalno merilo izgubi svoj namen, ki je preprečiti morebitno prekomerno nadomestilo. Če Komisija opravi naknadno preverjanje, je treba vsako ugotovljeno prekomerno nadomestilo vrniti ne glede na obstoj ali neobstoj nadzora, obratno pa neobstoj prekomernega nadomestila zadostuje za izpolnitev zahtev po združljivosti z okvirom za SSGP iz leta 2012 na tem področju.

(280) Komisija namreč v tem primeru meni, da ima obstoj nepopolnega nadzora v preteklosti, ki ga je izvajala država članica, če ni bilo prekomernega nadomestila, omejeno težo, ker je cilj tega pogoja (neobstoj prekomernega nadomestila) dosežen. Opozoriti je treba, da so v primerih, ko je Komisija sprejela negativne sklepe in odredila vračilo nadomestil za javno storitev (v primeru neobstoja očitne napake pri opredelitvi javne storitve), ta vračila zadevala samo prekomerno nadomestilo, kot ga je izračunala Komisija, in to ne glede na kakovost nadzora, ki ga je vzpostavila država članica ([68]). V vseh teh primerih je bil nadzor nad prekomernim nadomestilom, ki ga je izvajala država članica, bodisi neobstoječ bodisi pomanjkljiv (kar je povzročilo prekomerno nadomestilo). Druga možnost v takem primeru bi bila, da se zahteva vračilo vseh nadomestil za javno storitev, dodeljenih izvajalcu javne storitve, čeprav je ta zagotovil javno storitev, izključno na podlagi neobstoja zadovoljivega mehanizma nadzora ne glede na dejanski znesek prekomernega nadomestila.

(281) Tak pristop bi lahko v absolutnem smislu privedel do vračila vseh nadomestil za javno storitev, ki so bila izvajalcu dodeljena brez kakršnega koli prekomernega nadomestila. Komisija meni, da bi bila taka možnost v nasprotju z načeli PDEU v zvezi z bistvenimi nalogami storitev splošnega gospodarskega pomena v Evropski uniji, zlasti s členom 14 PDEU, ki določa, da mora Unija v mejah svojih pristojnosti skrbeti za to, da se storitve splošnega gospodarskega pomena zagotavljajo na podlagi načel in pogojev, ki omogočajo izpolnjevanje njihovih nalog.

(282) Komisija torej meni, da je mogoče pogoj preverjanja neobstoja prekomernega nadomestila v obravnavni zadevi šteti za izpolnjen.

Skladnost z Direktivo Komisije 2006/111/ES ([69])

(283) V skladu s točko 18 okvira za SSGP iz leta 2012 bo „[p]omoč […] veljala za združljivo z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) Pogodbe samo, kadar podjetje, če je primerno, spoštuje Direktivo 2006/111/ES“.

(284) Kar zadeva ločeno knjigovodstvo, je bilo nekaj negotovosti glede stroškovnega računovodstva družbe JCD, povezane predvsem z načinom, kako se prihodki na podlagi pogodb, sklenjenih na nacionalni ravni, porabijo za panoje, ki so del koncesije za storitev Villo (glej uvodno izjavo 184). Po sprejetju drugega aneksa k pogodbi za storitev Villo (glej oddelek 4.6) revizor vsako leto preveri načela ločenega knjigovodstva, ki jih izvaja družba JCD. To preverjanje je bilo izvedeno tudi za celotno preteklo obdobje (2009–2017) in Komisija na podlagi pojasnil belgijskih organov in družbe JCD (glej uvodne izjave 196, 214 in 215) ocenjuje, da analitični računovodski sistem izpolnjuje zahteve iz Direktive 2006/111/ES in da se preverjanje neobstoja prekomernega nadomestila (glej preglednico 1 zgoraj) izvaja na podlagi ustreznega ločenega knjigovodstva.

Neobstoj prekomernega nadomestila

(285) V skladu s točko 49 okvira za SSGP iz leta 2012 morajo „[d]ržave članice […] zagotoviti, da […] podjetja na prejemajo nadomestila, ki presega znesek, določen v skladu z zahtevami iz tega oddelka“.

([68]) Glej v tem okviru zlasti sklep z dne 25. januarja 2012 v zadevi SA.14588 in sklep z dne 10. julija 2018 v zadevi SA.37977.

([69]) Direktiva Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij (UL L 318, 17.11.2006, str. 17).

(286) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 272, družba JCD za preteklo obdobje ni prejela prekomernega nadomestila.

Sklepna ugotovitev

(287) Komisija na podlagi zgoraj navedenega ugotavlja, da so ukrepi pomoči, dodeljeni družbi JCD v okviru pogodbe za storitev Villo, združljivi z notranjim trgom na podlagi okvira za SSGP iz leta 2012 za obdobje koncesije za storitev Villo pred sprejetjem drugega aneksa, to je od 5. decembra 2008 do 29. marca 2018.

### 4.8 **Ocena ukrepov po sprejetju drugega aneksa**

#### 4.8.1 *Državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU*

(288) Ker se z drugim aneksom ne spreminjajo ukrepi, dodeljeni družbi JCD v okviru pogodbe za storitev Villo, ocena Komisije glede obstoja državne pomoči (glej uvodne izjave od 229 do 249) ostaja nespremenjena.

#### 4.8.2 *Združljivost pomoči na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012*

(289) Z drugim aneksom so odpravljene pomanjkljivosti, ugotovljene v predhodnem aktu o pooblastitvi (glej uvodno izjavo 262), in sicer je uveden jasen in izrecen opis ureditve za preprečevanje kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo.

(290) S členom 6 sklepa SSGP iz leta 2012 se zahteva, da „[d]ržave članice zagotovijo, da […] podjetje ne prejme nadomestila, ki presega znesek, določen na podlagi člena 5 [znesek nadomestila ne presega zneska, ki je nujen za pokrivanje neto stroškov, nastalih pri izpolnjevanju obveznosti javnih storitev, vključno z zmernim dobičkom]. Najmanj vsaka tri leta v obdobju pooblastitve ter na koncu tega obdobja izvedejo redna preverjanja ali poskrbijo za izvedbo teh preverjanj."

(291) S členom 6 se zahteva še, da „[č]e je podjetje prejelo nadomestilo, višje od zneska, določenega na podlagi člena 5, država članica od podjetja zahteva povračilo vseh prejetih prekomernih nadomestil."

(292) Drugi aneks določa, da revizor vsako leto preveri, da znesek nadomestila ne presega zneska, ki je nujen za izvajanje javne storitve, vključno z zmernim dobičkom. V primeru prekoračitve in v mejah prekoračitve praga znesek prekoračitve družba JCD plača retroaktivno (glej uvodno izjavo 225).

(293) Komisija iz razlogov, navedenih v uvodnih izjavah od 289 do 292, ugotavlja, da so ukrepi pomoči, dodeljeni družbi JCD v okviru pogodbe za storitev Villo, od sprejetja drugega aneksa združljivi z notranjim trgom na podlagi sklepa SSGP iz leta 2012.

(294) Poudariti je treba, da to preverjanje temelji na primerjavi med dobičkom na stroške in [10–20]-odstotno referenčno maržo, ki ustreza [10–20]-odstotni standardni marži na prihodke in se na podlagi izmenjav z družbama CCB in JCD šteje za razumno ([70]). Marži na stroške je bila dana prednost pred maržo na prihodke, da se je upoštevala pripomba družbe CCB (glej uvodno izjavo 213).

## 5. **VRAČILO NEZDRUŽLJIVE POMOČI, POVEZANE Z DELOM V ZVEZI S PANOJI IZ POGODBE IZ LETA 1984**

(295) Komisija je v skladu s PDEU pristojna za odločanje o tem, ali mora zadevna država članica ukiniti ali spremeniti pomoč, za katero je ugotovila, da ni združljiva z notranjim trgom ([71]). Prav tako sta sodišči Evropske unije dosledno odločali, da je namen obveznosti države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgom, ponovna vzpostavitev prejšnjih razmer ([72]).

([70]) Glej tudi uvodno izjavo 109 sklepa o začetku postopka.
([71]) Sodba Sodišča z dne 12. julija 1973 v zadevi 70/72, *Komisija proti Nemčiji*, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.
([72]) Sodba Sodišča z dne 21. marca 1990 v zadevi C-142/87, *Belgija proti Komisiji*, ECLI:EU:C:1990:125, točka 66.

(296) V zvezi s tem so sodišča Unije odločila, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik vrne zneske, ki so bili dodeljeni z nezakonito pomočjo. S tem vračilom prejemnik izgubi prednost, ki jo je imel v primerjavi s konkurenti na notranjem trgu, in se ponovno vzpostavijo razmere pred izplačilom pomoči ([73]).

(297) V skladu s to sodno prakso člen 16(1) Uredbe (EU) 2015/1589 določa, da „[č]e se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativni sklepi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč".

(298) Ker so bili zadevni ukrepi izvedeni v nasprotju s členom 108(3) PDEU ter se štejejo za nezakonito in nezdružljivo pomoč, je torej treba zadevno pomoč vrniti, da se ponovno vzpostavi stanje na trgu, kot je bilo pred njeno dodelitvijo. Vračilo se mora nanašati na obdobje od trenutka, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do njenega dejanskega vračila, in sicer v skladu z metodologijo, določeno v uvodnih izjavah od 131 do 141. Zneskom, ki jih je treba vrniti, je treba prišteti obresti do datuma njihovega dejanskega vračila.

## 6. **POVZETEK UGOTOVITEV**

### 6.1 **Del v zvezi z oglasnimi panoji iz pogodbe iz leta 1984**

(299) Komisija ocenjuje, da so, kar zadeva nekatere oglasne panoje, ki jih je upravljala družba JCD in so bili postavljeni na ozemlju mesta Bruselj v okviru izvajanja pogodbe iz leta 1984 in ohranjeni tudi po datumu odstranitve, predvidenem v Prilogi 10 k pogodbi iz leta 1999, ne da bi se plačevala najemnina in davek, izpolnjena kumulativna merila, povezana z državno pomočjo, in da ta ukrep posledično pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

(300) Kar zadeva zakonitost ukrepa pomoči, Komisija ugotavlja, da ukrep, na katerega se nanaša ta del pritožbe in ki pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ni bil priglašen v skladu s členom 108(3) PDEU in je bil izveden. Zato pomeni nezakonito pomoč.

(301) Komisija tudi meni, da ta pomoč ni združljiva z notranjim trgom in jo je zato treba vrniti, glavnico skupaj z obrestmi, v skladu s sodno prakso Sodišča v zadevi CELF ([74]).

### 6.2 **Storitev Villo**

(302) Komisija meni, da ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, pomenijo državno pomoč na podlagi člena 107(1) PDEU.

(303) Kljub temu so ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, združljivi z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU.

(304) Kar zadeva obdobje od začetka koncesije 5. decembra 2008 do podpisa drugega aneksa (glej oddelek 4.6) 29. marca 2018, Komisija meni, da ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, izpolnjujejo zahteve iz okvira za SSGP iz leta 2012 (glej oddelek 4.7). Tako v zvezi z njimi ni potrebno vračilo, tudi če pomenijo nezakonito pomoč, ker niso bilo priglašeni v skladu s členom 108(3) PDEU.

(305) Kar zadeva obdobje od datuma podpisa drugega aneksa do izteka koncesije 16. septembra 2026, Komisija meni, da so pogoji iz sklepa SSGP iz leta 2012 izpolnjeni, če se strogo upoštevajo pogoji, določeni v tem aneksu (glej oddelek 4.8) –

([73]) Sodba Sodišča z dne 17. junija 1999 v zadevi C-75/97, *Belgija proti Komisiji*, ECLI:EU:C:1999:311, točki 64 in 65.

([74]) Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi C-199/06, *CELF in Ministre de la Culture et de la Communication („CELF I")*, ECLI:EU:C:2009:79.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

*Člen 1*

Državna pomoč za družbo JCD v znesku, ki ustreza neplačanim najemninam in davkom za oglasne panoje, postavljene v okviru izvajanja pogodbe iz leta 1984 na ozemlju mesta Bruselj in ohranjene tudi po datumu odstranitve, predvidenem s Prilogo 10 k pogodbi iz leta 1999, ki jo je Belgija nezakonito dodelila med 15. septembrom 2001 in 21. avgustom 2010, s čimer je kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, ni združljiva z notranjim trgom.

*Člen 2*

(1) Belgija od upravičenca izterja pomoč iz člena 1.

(2) Zneskom za vračilo se prištejejo obresti za obdobje od datuma, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do datuma njenega dejanskega vračila.

(3) Obresti se izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([75]).

*Člen 3*

(1) Vračilo pomoči iz člena 1 je takojšnja in učinkovita.

(2) Belgija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o njem.

*Člen 4*

(1) Belgija v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu Komisiji predloži naslednje informacije:

(a) skupni znesek (glavnica in obresti), ki ga je treba izterjati od upravičenca;

(b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;

(c) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo upravičencu odrejeno vračilo pomoči.

(2) Belgija Komisijo obvešča o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler ni pomoč iz člena 1 v celoti vrnjena. Na zahtevo Komisije takoj predloži vse informacije o že sprejetih ali načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Predloži tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih vračila, ki jih je upravičenec že vrnil.

*Člen 5*

(1) Ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, pomenijo državno pomoč na podlagi člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

(2) Kar zadeva obdobje od 5. decembra 2008, datuma podpisa pogodbe za storitev Villo, do 29. marca 2018, datuma podpisa drugega aneksa k pogodbi za storitev Villo, ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, izpolnjujejo zahteve iz okvira za SSGP iz leta 2012 ([76]) in so združljivi z notranjim trgom. Ta pomoč je nezakonita, ker ni bila priglašena v skladu s členom 108(3) PDEU.

([75]) Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

([76]) Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4).

(3) Kar zadeva obdobje od 29. marca 2018, datuma podpisa drugega aneksa, do 26. septembra 2026, datuma izteka koncesije, ukrepi, predvideni v pogodbi za storitev Villo, izpolnjujejo zahteve iz okvira za SSGP iz leta 2012 ([77]) in so združljivi z notranjim trgom, če se strogo upoštevajo pogoji, določeni v drugem aneksu k pogodbi za storitev Villo.

*Člen 6*

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Belgijo.

V Bruslju, 24. junija 2019

*Za Komisijo*
Margrethe VESTAGER
*Članica Komisije*

([77]) Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 7, 11.1.2012, str. 3).